

01
21
EJ

Export Journal

Váš odborný a spolehlivý rádce

Český
zahraniční
obchod
po brexitu

Přestaňme
zanedbávat
rozvoj státní
správy

Hlavní téma

(Ne)digitální Česko

Udržitelné podnikání?
Klientům nabízíme kompletní služby,
říká Blanka Svobodová

David Formánek: Ve spolupráci se startupy je KB v bankovním sektoru lídrem

OTEVŘETE SI CESTU K NOVÉMU BYZNYSU

Korporátní bankovníctví

Ať už vidíte budoucnost kdekoli, náš tým pomůže vaší firmě na každém kroku. I při zásadní změně plánů. Od financování přes inovace po odborné poradenství. Vždy nás najdete tam, kde to čekáte, a to i v online světě. Důvěřujeme vašim schopnostem, stejně jako věříte vy nám.

Zdeněk, 43 let, CEO,
změna oboru podnikání

**BUDOUCNOST
JSTE VY** **KB**

kb.cz 800 521 521

Editorial

Digitalizace: Další velká výzva

Také v tomto vydání Export Journalu se zaměříme na téma, které aktuálně hýbe prakticky celým světem. Jde o digitalizaci. Už dnes je zřejmé, že pokud státy chtějí svým obyvatelům zajistit úspěšnou existenci v 21. století, musejí tímhle procesem projít.

V titulním textu se nicméně dočtete, že Česká republika si z hlediska přerodu na digitální společnost zatím moc dobře nevede. Tahounem jsou u nás velké firmy a ty střední i menší by potřebovaly přidat. Velkým problémem pak je státní správa. Ráda bych ale upozornila na to, že v oblasti tzv. digitální identity, která je pro digitalizaci české společnosti nezbytná, došlo k výraznému posunu. A to především díky bankovnímu sektoru. Obyvatelé České republiky mohli bankovní identitu použít ke sčítání lidu či k odevzdání daňového přiznání. Nejužitečnější mi právě teď připadá přihlášení se do Očkovacího portálu občana <https://ocko.uzis.cz/>, odkud lze stáhnout evropsky uznávaný elektronický certifikát o provedeném očkování, testu či o prodělaném onemocnění.

V Komerční bance pokračuje transformace na digitální banku. Jak v rozhovoru na straně osm uvádí člen představenstva David Formánek, krok po kroku budeme chtít klienty převádět do „nového světa servisu a služeb“ již od roku 2022 a naší ambicí je dokončení celého procesu do roku 2026. Úzce s tím souvisí i stále intenzivnější spolupráce Komerční banky s digitálními platformami. Přiblížíme vám ji ve dvojrozhovoru s Radkou Turkovou, výkonnou ředitelkou Korporátního a municipálního bankovníctví, a Petrem Herzmannem, ředitelem společnosti Fidoo.

V dalších textech tohoto vydání Export Journalu si přečtete například o tom, jaký měl brexit dopad na působení českých firem ve Velké Británii a jak se podle odborníků vzájemný obchod ČR s touto pro nás důležitou zemí bude vyvíjet dál. Také zjistíte, jakým dalším hrozbám kromě těch ekonomických bude svět nucen čelit v důsledku pandemie covidu-19.

Přeji vám příjemné čtení.

Jitka Haubová

Členka představenstva, provozní ředitelka

Obsah

- 4 Digitální Česko? Ještě si počkáme
- 8 Rozhovor s Davidem Formánkem, členem představenstva KB a vrchním ředitelem Corporate and Investment Banking
- 10 Jak brexit ovlivní český zahraniční obchod
- 13 Představujeme společnost SOR Libchavy
- 14 Náзор redakce Export Journalu na digitalizaci v ČR
- 16 Společně s Fidoo chceme naplňovat strategický cíl digitalizace
- 18 Brexit je OK a jedeme dál
- 20 Blanka Svobodová: Udržitelné podnikání? Klientům nabízíme kompletní služby
- 22 Predikce Jana Vejmelky
- 26 Zajímavosti a servisní informace
- 28 Co přináší bankovní identita
- 30 Koktejl
- 35 Slovníček pojmů, kontakty

Nejlepší? Opět severní Evropa

V rámci Evropy patří na špičku, stejně jako v řadě jiných kritérií, severské země Finsko, Švédsko a Dánsko. A zdatně jim sekunduje také Estonsko, jako jediný představitel bývalého východního bloku mezi nejlepšími. Jeho systém ve svém komentáři před časem popsal ředitel Centra ekonomických a tržních analýz Aleš Rod.

Podle něj je estonské řešení kouzelné svou uživatelskou jednoduchostí. Kompletní daňové přiznání zabere pět minut u počítače, založení firmy pak osmnáct. Komunikace s úřadem práce, vyřízení nových dokladů, žádost lékaři o elektronický recept na užívané léky či účast ve volbách, to vše je možné udělat z pohodlí domova a prakticky během chvíle.

Důležitý postřeh pak sdělil Petr Lukasík, ředitel IT společnosti Tieto Czech, v rozhovoru pro Český rozhlas. Hlavní rozdíl mezi digitalizací v České republice a ve Finsku, které je v Evropě nejdál, je podle něj v pojetí důvěry. Finové jako občané věří vládě a jejím úřadům, vláda věří lidem a lidé si věří navzájem. Digitalizace je tam proto mnohem jednodušší, řekl Petr Lukasík.

Hlavní téma

Digitální Česko? Ještě si počkáme

Prostý výčet aktivit, které v posledních měsících a letech v tuzemsku probíhají, by mohl vzbuzovat dojem, že česká cesta přerodu na digitální společnost běží na plné obrátky a bez větších problémů. Opak je ale pravdou. I v rámci Evropské unie patříme k těm horším.

Podíl osob zaměstnaných v oboru informačních a komunikačních technologií a podíl absolventů v tomto oboru v České republice v poslední době významně vzrostl. Vláda také zavádí nové digitální veřejné služby a české orgány začínají realizovat kroky navržené v národní strategii pro digitalizaci Digitální Česko. Třeba plány přijaté v roce 2019 zahrnovaly přes osm stovek opatření a roční rozpočet ve výši 115 milionů korun. Země také zavedla novou národní strategii umělé inteligence. A výčet by mohl být ještě o dost delší.

Zní to dobře, ale skutečný obrázek je bohužel jiný. Pozice České republiky například v evropském Indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) se sice za poslední tři roky o tři příčky zlepšila, ale přesto jsme stále na unijním chvostu. Konkrétně za rok 2020 nám v žebříčku patří 17. místo. A třeba podle Global Connectivity Index společnosti Huawei mezi osmdesátkou sledovaných zemí zaujímáme 28. příčku.

Tahounem soukromý sektor

Ze statistik i vyjádření odborníků vyplývá, že nejlépe se na tomto poli daří soukromému sektoru. Velké firmy jsou dokonce označovány za tahouna tuzemské digitalizace, a jak ukazují aktuální průzkumy, pandemie navíc může jejich transformaci urychlit. Například Svaz průmyslu a dopravy přišel na konci loňského roku se zjištěním, že firmy chtějí dát do digitálních technologií a prvků Průmyslu 4.0 více peněz. Ověřily si totiž,

Export Journal komentuje

„Velké firmy jsou označovány za tahouna tuzemské digitalizace, a pandemie navíc může jejich transformaci urychlit.“

► že jim tyhle investice pomohly lépe zvládnout dopady koronavirové krize, což konkrétně potvrdilo téměř šedesát procent zúčastněných podniků. Čtvrtina z nich je pak přesvědčená, že jim to pomůže získat náskok před konkurencí nebo udržet místo na trhu.

Průzkum rovněž ukázal, že ve srovnání s tím předloňským se vloni významně rozšířil okruh firem, které na investice do technologií Průmyslu 4.0 vyčleňují mezi pěti a dvaceti procenty svých rozpočtů. Oproti 27 procentům z roku 2019 to vloni bylo už víc než čtyřicet procent účastníků průzkumu. A skoro polovina jich chce v příštích pěti letech objem investic do digitálních technologií zvyšovat. Problém je nicméně v sektoru malých a středních firem. Jak před časem uvedl Eduard Palíšek, generální ředitel Siemens ČR, dlouhodobě se ukazuje, že malé firmy potřebují pochopit praktický přínos digitálních technologií a podpořit v jejich zavádění. Více než polovina se prý svojí digitální transformací vůbec nezabývá. Přes čtyřicet procent z nich ji pak sice vnímá jakou nezbytnou, ale nevidí v ní žádný přínos.

Léčba šokem pro menší firmy

Podobně to vidí i další odborníci, byť někteří jsou o něco optimističtější. Jaroslav Liskovec, ředitel Národního centra Průmyslu 4.0 (NCP), které se mimo jiné snaží hrát aktivní roli ve vytváření ekosystému pro Průmysl 4.0, před časem pro Český rozhlas Plus prohlásil, že malé a střední firmy dnes začínají digitalizaci zvažovat mnohem víc než dřív. NCP, které sdružuje jak soukromé subjekty, tak akademickou scénu, podle jeho slov registruje čím dál víc podnikatelů, kteří do centra chodí zjišťovat, co to vlastně digitalizace je a jak by ji mohli ve svém byznysu využít. Většina firem nicméně bude muset na cestě digitální transformace výrazně přidat, myslí si Jaroslav Liskovec. Je jasné, že pod tíhou pandemické situace to bude tak trochu „léčba šokem“, zvláště u malých a středních firem půjde o bolestnou cestu. I proto, že řada z nich se kvůli karanténě dostala do obtížné situace a zajistit dostatek peněz na digitální transformaci pro ně bude problém. Ovšem podle ředitele NCP nic jiného nezbyvá a pro českou ekonomiku to ve výsledku bude přínos.

Velký skok dopředu v posledních letech zvládl sektor e-commerce. Což mimochodem reflektuje také už zmíněný index DESI, podle kterého je Česká republika nejsilnější v integraci digitálních technologií. A jak uvádějí autoři analýzy, vysoké skóre máme v téhle oblasti právě díky dobrým výsledkům elektronického obchodu. Ten ročně zaznamenává patnácti- až dvacetiprocentní nárůsty obratu (vloni dokonce třicet procent) a podle odhadů se z hlediska podílu na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) pohybuje kolem tří procent.

Bída eGovernance

Čtenář už patrně tuší, že nejužším hrdlem digitalizace české společnosti je státní správa, tedy tzv. eGovernment. Říkají nám to výsledky různých analýz a statistik – například index DESI České republiky v oblasti digitalizace veřejných služeb přisuzuje za rok 2020 až 22. místo, a dokonce ukazuje na průběžné zhoršování. Abychom ale k tomuhle poznání dospěli, nepotřebujeme žádné statistiky či analýzy. Při snaze o komunikaci s veřejnou správou na to narážíme prakticky na každém kroku.

Mimo jiné to bylo dobře vidět v uplynulých měsících, kdy se zoufalí podnikatelé, kvůli vládním omezením nucení výrazně zpomalit nebo zastavit svou činnost, pokoušeli ve snaze získat podporu ze státních programů prokousat byrokratickým nánosem nesmírně složitých žádostí. Jednotlivé složky veřejné správy ani v roce 2021 nesdílejí vzájemně data, takže jsme nuceni na různých formulářích stále dokola vyplňovat osobní údaje. Vrcholem digitalizace na úřadech bývá

Propadáme v oblasti konektivity a veřejných služeb

Index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) sleduje a vyhodnocuje v evropských zemích pět oblastí. Ve třech z nich podle něj v České republice dochází ke zlepšení: zaprvé u lidského kapitálu, tedy např. růstu podílu osob zaměstnaných v oboru a také podílu absolventů, a zadruhé v integraci digitálních technologií, což je např. elektronické obchodování, využívání sociálních médií apod. V tomto jsme vůbec nejsilnější a naše výsledky převyšují průměr Evropské unie. A do třetice, pokud jde o využívání internetových služeb.

Naopak opravdu špatní jsme z hlediska konektivity, tedy mj. ve využití pevného širokopásmového připojení či připravenosti na 5G, kde nám DESI přisuzuje dokonce 24. místo. A také v digitalizaci veřejných služeb (22. místo). V obou těchto pro nás slabých „disciplínách“ se dokonce zhoršujeme.

možnost zarezervovat si předem termín, kdy přistoupíte k přepážce. Abyste pak podepsali papírový dokument.

Portál občana. Kterého...?

Přitom takzvaný Portál občana, který je branou k elektronickým službám státu, dnes veřejnosti nabízí už více než sto dvacet služeb online. Ovšem jeho využívání je mimořádně slabé, koncem roku 2019

měl pouze necelých padesát tisíc registrovaných uživatelů. „Příčina je zřejmá, pro ‚průměrného‘ občana je to příliš komplikované, použitelnost je vlastně velmi nízká. Přitom pro masové využívání online služeb, které by přineslo úspory jak na straně státu, tak i obyčejných lidí, je nezbytná srozumitelnost a jednoduchost,“ tvrdí Jan Vetyška, ředitel Asociace pro elektronickou komerci. Myšlenka samotného portálu je podle něj nepochybně krok správným směrem, ale současně provedení nestačí. Navíc doposud chybělo srozumitelné vysvětlování směrem k veřejnosti, proč by tyto nástroje vlastně měla využívat a co by jí to přineslo.

V různých debatách také často zaznívá argument, že v tuzemsku schází k digitalizaci politická vůle, což obecně platí i pro inovace a také znalostní ekonomiku. I když přesnější by možná bylo konstatování, že progresivní politici a zástupci státní správy, kteří mají opravdu upřímný zájem věci změnit, narážejí na rozsáhlé byrokratické bariéry a legislativní potíže. Česká republika například schválila zákon o právu na digitální služby, který nabyl účinnosti 1. února 2020. Ten mimo jiné ukládá vládě zveřejnit do dvanácti měsíců ode dne účinnosti tzv. katalog elektronických služeb a ty pak do dalších čtyř let začít provozovat. Občané by tedy do pěti let měli mít možnost komunikovat se státem digitálně. Zní to jako dobrá zpráva. Jenže zároveň se objevuje nemálo skeptických hlasů, podle kterých to stát do té doby prostě nezvládne. A další věc je, že na rozdíl třeba od Finska, které podle hesla „digital by default“ staví kompletně nové elektronické služby, bude Česká republika předělávat ty papírové. A jak je zřejmé i z názvu zákona, Češi budou mít po dlouhých pěti letech pouze „právo také na digitální služby“. Podle Jana Vetyšky je to ztráta času.

Banky v roli spasitele

Aby skutečně mohlo dojít k digitalizaci české společnosti, je kromě jiného nezbytné zavedení tzv. digitální identity. Což je něco jako elektronický občanský průkaz, který při online komunikaci se státem, ale nejen s ním, prokáže totožnost toho,

kdo s ním jedná. Jak poznamenává David Barczy, manažer digitálních kanálů v Komerční bance, zákony, které to umožňují, už nějakou dobu v České republice máme. A dokonce i některé prostředky, například datové schránky, digitální občanské průkazy atd. „Využívání těchto nástrojů ale není příliš rozšířené, i proto, že je to poměrně komplikované,“ říká David Barczy.

V posledních dvou letech ovšem v této věci došlo k rychlému pokroku, a to především díky tuzemskému bankovnímu sektoru. Česká bankovní asociace totiž stála na začátku projektu s názvem SONIA, nebo také BankID, v jehož rámci byly v letech 2019 až 2020 prosazeny potřebné legislativní změny. Díky tomu se od 1. ledna 2021 jakákoli česká banka může stát tzv. poskytovatelem elektronické identity. David Barczy vysvětluje, že tento systém byl napojen na Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci (NIA), což umožňuje každému, kdo bude mít platnou bankovní identitu od akreditované banky, využívat elektronicky služeb státu. Takže například klienti Komerční banky už mohli v letošním roce pomocí KB Klíče prokázat svou identitu a elektronicky odevzdat daňové přiznání či vyplnit formulář pro sčítání lidu.

Možnost využít bankovní identitu při nakládání se svými penězi poskytují banky klientům už řadu let. „Internetbankingové systémy jsou postavené velmi robustně, žádný finanční ústav si nemůže dovolit, aby je někdo prolomil,“ říká David Barczy. Jestliže je navíc v České republice internetové bankovníctví běžnou součástí každodenní praxe pro přibližně osmdesát pět procent k tomu „způsobilé“ populace, pak se využití jeho infrastruktury i pro veřejné služby jeví jako zcela logické. (Problématickými místy a otázkami, které dosavadní vývoj v této oblasti vyvolává, se zabýváme na straně 28 v rubrice Je dobré vědět). A nejenom pro ně. V plánu je, že tuto bankovní identitu začnou lidé postupně používat i pro komunikaci s komerčními subjekty, jako jsou různé e-shopy a podobně. Mimo jiné by jim díky tomu odpadla nutnost používat pro každý z nich jiné přihlašovací údaje. Soukromé firmy by měly službu začít postupně implementovat ve druhé polovině 2021.

Rozhovor čísla

David Formánek: Ve spolupráci se startupy se KB v bankovním sektoru stala lídrem

Naše pojetí přeměny na digitální banku není žádný „velký třesk“, ale postupný přerod s využitím nových technologií a jejich funkčností. Krok po kroku budeme chtít klienty převádět do „nového světa servisu a služeb“ již od roku 2022, říká člen představenstva Komerční banky a vrchní ředitel Corporate and Investment Banking.

Jak zatím hodnotíte proces transformace Komerční banky na digitální banku?

Změny, které se nyní odehrávají, nejsou zatím tolik vidět. Jsou totiž spjaté se změnou našeho „core“ systému, tak aby bylo možné fungovat v novém módu včetně asistovaných či samoobslužných distribučních kanálů. Co je ale vidět hodně, jsou nové originální služby vzešlé z propojení Komerční banky a startupového světa. Zejména díky naší dočasně společnosti KB SmartSolutions došlo ke zrychlení implementace nových produktů a služeb, které klientům přináší další přidanou hodnotu.

Daří se vám držet se „jízdního plánu“?

Základy, na kterých je přeměna v digitální banku založena, jsou velmi silné. Je to naše stabilita, bezpečnost, expertiza a zejména vztah s klienty. Pojetím přeměny není žádný „velký třesk“, ale postupný přerod s využitím nových technologií a jejich funkčností. Krok po kroku budeme chtít klienty převádět do „nového světa servisu a služeb“ již od roku 2022. Naší ambicí pak je dokončení celého procesu do roku 2026. Cílový stav je kromě technologické přeměny determinován i pohledem a potřebami klientů. Zjednodušeně řečeno hodnotami, které klienti od banky nejen očekávají, ale ve svém důsledku jim ulehčí život či podnikání.

Co přesně znamená, že transformace Komerční banky na digitální banku probíhá při „zachování lidského přístupu“, jak Komerční banka deklaruje?

Krátkou odpovědí by mohl být výraz „omnichannel“. Tedy variabilita a vzájemná propojenost ve způsobech naší klientské obsluhy s cílem maximalizovat pozitivní klientskou zkušenost. Jak jsem zmínil, jednou z našich nejcennějších hodnot je vztah s klienty. Proto lidský prvek z interakce s nimi nezmizí. Zejména v korporátním světě je základem úspěšného a dlouhodobého obchodního vztahu. Nicméně digitalizace a možnosti nových technologií řadu činností nejen zautomatizují a urychlí, ale osobní interakce u nich nebude potřeba nebo by byla nadbytečná. Obdobně bude v řadě případů pro klienty pohodlnější se intuitivně obsloužit v klientsky příjemně designovaných aplikacích, bez nutnosti naší asistence.

Pokud jde o vzdálenou obsluhu, je vaším cílem takto řešit sto procent klientských požadavků?

S odstupem času musím ocenit správnost rozhodnutí digitalizovat naše bankovní produkty a služby včetně nastavení procesu autentizace a autorizace dokumentů vyměřovaných mezi bankou a klientem v online režimu. Prověřila ji nejen snad již končící pandemická situace, ale také postupný návyk klientů řešit své požadavky s bankou vzdáleně.

Naší ambicí je pochopitelně digitalizovat sto procent požadavků, které digitalizovat lze. Respektive nabídnout klientovi možnost takového dokumenty digitálně podepsat. Ovšem ani v budoucnu nebude možné, např. ze zákonných důvodů, některé klientské dokumenty na dálku autorizovat. Jde například o notářské zápisy, blankosměnky aj. Jsou to však z pohledu objemu vyměřovaných materiálů či požadavků marginální záležitosti.

Jak na tyto přibývající možnosti ovládat své bankovní produkty digitálně klienti reagují?

Klientská odezva je rozhodně pozitivní, protože vše, co ulehčí jak osobní bankovníctví, tak zejména správu toho firemního, přináší pozitivní reakce. V případě Komerční banky je to navíc podloženo vysokou mírou bezpečnosti a ochrany samotných transakcí i osobních údajů.

Za připomenutí stojí řada ocenění naší Mobilní banky, např. cena Finparáda v roce 2019 nebo loňské ocenění TOP APP Award – nejlepší aplikace roku v bankovníctví. Rovněž míra spokojenosti korporátních klientů s naším e-bankingem dosahuje velmi pěkné hodnoty 70 procent.

A zmínil bych i výsledky letošního průzkumu Asociace malých a středních podniků a živnostníků, podle nějž firmy a živnostníci začali ve větší míře řešit své záležitosti se svými bankami rovněž digitálně. Přes sedmdesát procent respondentů uvedlo, že jim jejich banka umožnila částečně či v plné míře řešit požadavky vzdáleně.

Komerční banka také rozvíjí spolupráci s digitálními platformami, jako je například Roger, Lemonero, Fidoo atd. Jak se vám tahle snaha o propojování výhod korporátu a dravých startupů po několika spuštěných projektech osvědčuje?

V úvodu rozhovoru jsem zmínil naši dceřinou společnost KB SmartSolutions. Ta je vstupní branou pro všechny startupy, které disponují produktem či službou potenciálně zajímavou pro bankovní sektor. Stojí za ní řada projektů, včetně těch jmenovaných, které našly své opodstatněné místo v naší nabídce. Spolupráce s nimi se osvědčuje, protože je postavena na tom nejlepším, co mohou obě strany nabídnout. Ze strany startupů to jsou kromě vlastního produktu či služby flexibilní a rychlé technologie. Na straně banky to je široká klientela, silné bankovní zázemí včetně potřebného know-how, které malé společnosti dosud neřešily, což může být například právní oblast.

Přináší to třeba i nějaká negativa?

Pro někoho to mohou být ta, která jsou spjata se střetem dvou odlišných kultur. Nicméně infikování bankovní kultury tou startupovou je pro nás žádoucí a ve svém důsledku i obohacující. Troufám si říci, že ve spolupráci se startupy se Komerční banka v bankovním sektoru stala lídrem.

Co je „digitální banka“ podle KB

Spojení „přeměna Komerční banky na Digitální banku“ znamená evoluci naší banky s cílem přenést bankovní služby i klienty do 21. století. Tedy cíl být atraktivní finanční institucí pro klienty, s důrazem na zvyšování digitálního prodeje a obsluhy. Přinést flexibilní nabídku produktů, které jsou relevantní pro naše klienty ve všech fázích jejich života či jednotlivých fázích podnikání u firemních klientů,“ vysvětluje David Formánek.

Velká Británie

Jak brexit ovlivní český zahraniční obchod

K obrovské úlevě čím dál nervóznějších exportérů, politiků a dalších aktérů byla smlouva mezi Evropskou unií a Velkou Británií o vzájemných vztazích v dalším období uzavřena doslova za pět minut dvanáct. V té době už několik měsíců všichni s napětím čekali, zda vzájemný obchod v průběhu tohoto roku naznačí něco pro budoucnost, případně co to bude.

Velká Británie je po Spojených státech a Číně třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem Evropské unie, z hlediska samotného vývozu dokonce hned druhým. Pro Spojené království je to ještě citlivější, Evropská unie je totiž pro ně číslem jedna. Například v roce 2019 pokryla téměř celou polovinu jeho zahraničního obchodu (43 % exportu a 53 % importu). Co tedy naznačil vývoj v roce 2020?

Nejen kvůli brexitu

Vezměme to z pohledu České republiky. Její vývoz do Velké Británie vloni meziročně poklesl o téměř 15 procent, a to v důsledku propadu především strojů a dopravních prostředků (18 %) a také tržních výrobků (22,7 %). Statistické údaje jsou jasné, ovšem interpretace příčin tohoto výsledku už tak zřejmá není. Stojí za ním totiž kombinace několika faktorů.

Bývalý ministr zahraničí Tomáš Petříček Export Journalu řekl, že tento výsledek přičítá především pandemii koronaviru a z ní vyplývajícím omezením. „Jen za druhý kvartál roku 2020 se britská ekonomika skokově propadla o dvacet procent, za celý rok 2020 pak o deset. Předpokládaný dopad tvrdého brexitu bez dohody byl přitom odhadován na jedno až dvě procenta HDP. Zároveň se však v roce 2020 stále obchodovalo za „starých“ pravidel, jako kdyby Británie pořád byla členem Evropské unie. Některé firmy se naopak se zvyšující se nejistotou ke konci roku předzásobily a přístavy byly v posledních měsících přetíženy,“ říká Tomáš Petříček.

S tím v zásadě souhlasí i Otto Daněk, místopředseda Asociace exportérů. „Nejde to věrohodně doložit, ale já se domnívám, že covid-19 měl nejvíce negativní vliv na náš export, a to kamkoliv, tedy i do Británie. Na výsledku roku 2020 se určitě podepsala nejenom nižší poptávka z britské strany, ale i nedostatek pracovní síly v České republice, ať už kvůli

nemoci, karanténě, či zavřeným hranicím,“ myslí si Otto Daněk. Bez zajímavosti v tomto kontextu není ani jeho postřeh, že už v posledním čtvrtletí 2019 začala v Unii klesat poptávka po zboží, čehož si podle něj málokdo všiml, a předstihové indikátory jasně avizovaly blížící se recesi. Jenže posly špatných zpráv nemá nikdo rád, a tak to politici veřejnosti neprozradili.

Otto Daněk navíc připomíná i známou pravdu, že v nejistých dobách se nekupuje „zbytné“ zboží: Firmy i obyvatelstvo šetří a nákupy drahého zboží ruší nebo minimálně odkládají. Proto se podle pana Daňka na celkovém poklesu vývozu nejvíce podílel odbyt strojů a dopravních prostředků.

Nová pravidla

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Velkou Británií nastavila nový rámec vzájemných vztahů, především těch obchodních. Po čtyřiceti osmi letech byl mezi oběma celky ukončen volný pohyb zboží, služeb a také osob, Británie opustila jednotný trh i celní unií. Jak v oblasti obchodu se zbožím, tak se službami a investicemi sice dohoda podle konstatování Ministerstva průmyslu a obchodu ČR obsahuje otevřenost, která jde nad rámec unijních dohod s jinými třetími zeměmi, zároveň je ale řada věcí jinak, na což začali po 1. lednu 2021 čeští exportéři narážet.

Obě strany se sice shodly na nulových clech a kvótách, ovšem firmy musí například prokázat, že jejich výrobky splňují dohodnutá pravidla původu. Takže celníci kontrolují dokumenty, speciální certifikáty pro dovoz potravin, zvířat a rostlin atd. Velká Británie si také nově hlídá svůj pracovní trh, a tak pokud například čeští pracovníci do země cestují pouze na montáž zboží, které není produktem jejich firmy, musejí mít pracovní víza. Nemalé komplikace to znamená třeba proto, že vízum musí zajistit místní britská firma, jenže ne všechny firmy k tomu mají potřebnou licenci atd.

Problém hlavně pro menší firmy

Další významná změna zasáhla B2C prodeje. Konkrétně především české e-shopy, které měly v nabídce zboží a dodávaly ho konečnému uživateli v Británii. Ty totiž musejí od ledna účtovat do ceny britskou DPH a jsou povinné odvádět ji britským daňovým úřadům. Hlavně pro menší firmy je to velká obtíž, což se projevilo i na pozastavení činnosti některých z nich. Portál BusinessInfo.cz ve svém speciálu Brexit očima exportérů informoval například o potížích pražského výrobce desítek druhů medoviny Medovinárna. Ta v důsledku vzniklých problémů

Export Journal komentuje

„Vývoz ČR do Velké Británie vloni meziročně poklesl o téměř 15 procent.“

► s dopravou, cly a daněmi dokonce musela vývoz na ostrovy dočasně úplně zastavit. A to navzdory tomu, že Británie byla ještě nedávno jejím klíčovým zahraničním odbytištěm.

Obecně lze říct, že nová administrativa je silně zatěžující pro většinu menších firem, které jsou zvyklé obchodovat pouze v rámci vnitřního unijního trhu. Podle Tomáše Petříčka se tak pro společnosti, které chtějí na ostrovech působit dlouhodobě, může jako strategické rozhodnutí jevit založení pobočky. Přesně to udělala například firma Retigo, která vyvíjí a vyrábí parní konvektomaty pro celý svět. A brexit dokázaly jako pověstnou příležitost využít i významné sklářské společnosti Preciosa a Sans Souci.

Jak se dočtete v rubrice Zkušenosti v tomto vydání Export Journalu, podle šéfa londýnské zahraniční kanceláře agentury CzechTrade Jiřího Raka se většina českých firem už vesměs dokázala na nová pravidla adaptovat a obchod běží dál. Jeho slova zřejmě potvrzují i únorové výsledky vzájemného obchodu mezi Evropskou unií a Velkou Británií, který se po velkém lednovém propadu evidentně zotavil. Jak už jsme ale uvedli, výsledky významně ovlivňuje více faktorů než jen brexit.

Opatrný optimismus

Odborníci se shodují, že dělat v tomto mimořádně rozkolísaném období prognózy dalšího vývoje je velmi obtížné. „Důležité bude, jak brzy se podaří proočkovat populace a jak bude toto očkování účinné. Dále i to, zda se povede revitalizovat transport mezi Evropou a Asií či zda se některé významné výroby z Asie vrátí zpět do Evropy,“ myslí si Otto Daněk. Letošní rok však podle něj bude velmi nečitelný. Sice přinese meziroční oživení, byť s tím, že od března do května bude logicky velmi výrazně nízká srovnávací základna, ale na návrat k čísům do doby před covidem si budeme muset dva až tři roky počkat. Platí to obecně pro náš export a Otto Daněk je přesvědčen, že to nebude výrazně jiné ani v případě Británie.

Vzhledem k tomu, že pro Českou republiku je Spojené království pátým největším exportním trhem a zájem českých firem o něj je velký, dá se podle Tomáše Petříčka předpokládat, že potrvá dál. Britská ekonomika pak i díky rychlému očkování populace čeká na avizovaný relativně brzký návrat k „normálu“ a také rychlý hospodářský růst v příštích dvou le-

„Tenká“ dohoda. Bude se měnit?

Portál Euractiv.cz před časem ve své analýze upozornil, že odborníci považují nový legislativní rámec pro vzájemné vztahy Velké Británie a Evropské unie za tzv. tenkou dohodu, která se bude v čase vyvíjet a zpřesňovat. Především proto, že ne všechno se podařilo dořešit do uspokojivého konce. Podle některých se dá říct, že dohoda představuje výchozí bod, na němž budou příští vztahy mezi oběma celky postupně vytvářeny.

Oblastmi, které dořešené nebyly, jsou především finanční služby, které jsou zejména kvůli londýnskému centru City pro Británii velmi důležité. Dále třeba režim vzájemného uznávání kvalifikací, který zatím dohoda neumožňuje. Dořešit se musí rovněž otázka pravidel původu u elektromobilů, pro kterou automobilový průmysl získal šestiileté přechodné období, atp.

tech. Bývalý šéf „zamini“ se proto domnívá, že by se vzájemný obchod mohl vrátit na úroveň před pandemií.

A jaké sektory budou v Británii pro české vývozce zajímavé především? Nepochybně zelené technologie, Spojené království se bude hodně soustředit na obnovitelné zdroje. Také na jádro, například kromě plánu na výstavbu nové jaderné elektrárny vyvíjí konsorcium Rolls Royce Power Engineering malé modulové nukleární reaktory. Velké investice se pak plánují také v oblasti zdravotnictví.

Místopředseda Asociace exportérů ovšem vyjadřuje určité obavy o sektor osobních automobilů. Při přechodu na elektromobilitu se totiž podle něj budou znovu rozdávat karty a hrozí, že na nás zbude „černý Petr“. „Myslím, že zásadní roli bude hrát Čína, a to ze dvou důvodů. Jednak je ve vývoji elektromobilů dost daleko oproti zbytku světa, a navíc má pod palcem více než šedesát procent známých zdrojů lithia, což bude významně ovlivňovat cenu elektromobilů,“ uzavírá.

Aplikací ekologických pohonů se zabývají už přes dvacet let

Společnost SOR Libchavy má nejen v České republice, ale i v řadě zemí světa úspěch se svými inovativními autobusy. Co za ním stojí, nám prozradil jednatel firmy Vítězslav Tymr.

Autobusy SOR Libchavy dnes kromě ČR jezdí v celé řadě zemí, vedle střední a východní Evropy či Ruska také např. v Německu, Dánsku, Belgii atd. Díky čemu se vám daří na těchto vysoce konkurenčních trzích?

Především jsme silně orientovaní na zákazníky, při návrhu a konstrukci našich vozidel reagujeme na jejich potřeby a také na tržní trendy. Výhodou našich vozidel je mimo nízkou hmotnost a provozní náklady i fakt, že jsme z hlediska různých délkových variant a typů pohonů obvykle schopni pokrýt celé spektrum provozních potřeb našich zákazníků. Rovněž používáme špičkové komponenty, zákazníkům dáváme maximální podporu a máme profesionální tým kolegů a zaměstnanců.

Kvůli klimatickým změnám celosvětově stále více roste tlak na

udržitelnost. Jak se to vaší firmě dotýká?

Naše společnost byla vždy schopná dobře predikovat tržní trendy a flexibilně na ně reagovat. Vlastně již náš první, 7,5 metru dlouhý autobus pro přibližně čtyřicet cestujících z roku 1994 úspěšně plnil mezeru na trhu, kde se v té době používala jen velká a nákladnější vozidla.

Jak vás tedy konkrétně ovlivňují aktuální tržní trendy?

Výsledkem aktuálních tržních trendů, požadavků evropské legislativy i našich zákazníků je provozně optimální mix moderních, bezpečných nízkoemisních či bezemisních vozidel přizpůsobených lokálním podmínkám a zákaznickým požadavkům. Jsme na to připraveni, neustále pracujeme na vývoji nových typů vozidel a inovujeme ta současná. Jsme hrdí na to, že naše společnost byla mezi prvními, které vyvinuly plně bateriový elektrobuses. Do běžného provozu jsme ho uvedli již v roce 2010. Aplikací ekologických a nízkoemisních pohonů, např. použitím pohonu na CNG, se zabýváme více než dvacet let.

♦ Moderní a ekologický celonízkopodlažní autobus řady SOR NS určený pro hromadnou přepravu osob v městském provozu

Spolupráce s firmou SOR Libchavy očima Petra Vybírala z globálního bankovníctví Komerční banky

Komerční banka je hrdým partnerem SOR Libchavy prakticky od založení společnosti v roce 1991. V současnosti klientovi poskytujeme kompletní spektrum bankovních služeb od platebního styku přes produkty trade finance až po provozní a dlouhodobé financování.

Když jsem začínal kariéru bankovního poradce v Komerční bance, SOR Libchavy byl prvním klientem, kterého jsem navštívil a měl zároveň možnost se podívat i pod pokličku v rámci exkurze v závodě v Libchavách.

V České republice se autobusem značky SOR svezl snad každý. Denně jezdím v Praze „stošestkou“ z Hodkoviček a za každým vyrobeným autobusem SOR vždy vidím tu armádu lidí, kteří jej složí od prvního do posledního šroubku. Často na to myslím a jsem rád, že jsme k obchodnímu úspěchu společnosti SOR mohli také částečně přispět.

Názor redakce Export Journalu

Přestaňme zanedbávat rozvoj státní správy

Za špatným stavem digitalizace v České republice stojí především nekvalitní veřejná sféra.

Potřebujete nový řidičský průkaz? Sednete si k počítači, za pár minut vyplníte příslušné formuláře a odešlete je elektronicky na úřad. Tím je to vyřešené a o nic dalšího už se nemusíte starat. Stejně to lze dělat, i když chcete třeba poslat lékaři žádost o e-recept na léky, které pravidelně užíváte, nebo vyplnit a odeslat daňové přiznání či komunikovat o všem potřebném s pracovním úřadem. Prakticky jediné, co pomocí svého počítače udělat nemůžete, je uzavření manželství, rozvod a prodej nemovitosti. Případá vám to jako fantazírování někoho, kdo k nám omylem zabloudil z daleké budoucnosti, popř. má lehkou duševní poruchu? Pak vezte, že přesně takhle to funguje například v Estonsku. Tedy v zemi, která byla právě tak jako my dlouhá desetiletí součástí nefunkčního autoritářského režimu pod komunistickou nadvládou.

Potřeby a životní události lidí jako předloha

To ale není všechno, co si v České republice dokážeme jen těžko představit. Například ve Finsku budují eGovernment tak, že navrhnou jednotlivé služby podle potřeb lidí a jejich životních událostí. Takže na rozdíl od Česka, které digitální procesy vytváří z původních papírových, Finové ty existující neberou v potaz a nenechávají si jimi zkreslovat pohled. Prostě se snaží, aby jejich digitalizovaná společnost co nejvíc odpovídala skutečnému životu. A když jim něco neumožňuje znění zákona, tak ho prostě změní. Navíc, a to je u nás také tak trochu sci-fi, probíhá v téhle severské zemi digitální transformace napříč státní správou. Neprosazuje se tam tedy úzký pohled jednoho ministerstva či dokonce úřadu, ale snaha je, aby byla co nejkomplexnější. Což našinci, který považuje za běžný stav prakticky permanentní boj mezi úřady a jednotlivými resorty o to, kdo bude mít hlavní slovo, zní poněkud zvláště.

O (ne)kvalitě veřejné správy se u nás mluví prakticky od roku 1989. Ovšem proměnit ji tak, aby dokázala efektivně reagovat na problémy současné společnosti, se bohužel dosud nepodařilo. Mantrou jedné části politického spektra je snižování počtu úředníků a omezování státních výdajů, na druhé straně pak platí téměř pravý opak. Přitom řada odborníků se shoduje na tom, že dodnes vlastně nevíme, jak je náš státní

aparát a jeho jednotlivé části efektivní. Sázíme spíše na plošná opatření, která jsou samozřejmě mnohem jednodušší a na voliče lépe zabírají. Obrovským problémem pak je i politizace. Pokoušela se ho řešit vláda Bohuslava Sobotky, která schválila zákon o státní službě. Jak se ale ukazuje, změnám založeným na politické vůli norma zabránit nedokáže. V aktuálním volebním období to můžeme pozorovat takřka v přímém přenosu.

Tolik žádoucí rozvoj státní správy tedy soustavně zanedbáváme. Potřeba kvalitního systému a výkonných úředníků se s mimořádnou naléhavostí prokázala právě v současné pandemické krizi. Pomůže to? V každém případě nejsme zdaleka sami, kdo je na tom tak špatně. „Amerika dnes platí svou daň za desetiletí trvající podfinancování vládních institucí, politiza- ci nezávislých agentur, fetiš místní samosprávy a znevažování

práce vládních úředníků,“ napsal uznávaný americký politolog a publicista Fareed Zakaria v článku, který vydal týdeník Respekt loni v březnu po vypuknutí nemoci covid-19. Přitom v dnešním světě podle Zakarii existují zásadní výzvy, které může vyřešit pouze vláda. Pokud je tedy dobře vedená a řízená.

Máme i čím se chlubit

Vraťme se ale k tématu digitalizace. Praktické dopady špatného stavu se projevují nejen v tom, že si tisíce Čechů denně zoufají při procházení neuvěřitelně složitých procedur nutných pro vyřízení úředních záležitostí. Například vloni nás Evropská komise varovala, že průtahy při budování digitální infrastruktury v České republice mohou oslabit, a v krajním případě dokonce izolovat celé regiony. Portál BusinessInfo.cz také

nedávno informoval o výsledcích konjunkturního průzkumu, kterého se zúčastnilo více než sto českých a německých firem. Mimo jiné z něj vyplynulo, že digitalizace hraje stále větší roli třeba i při rozhodování investorů o výběru lokality, na kterou se zaměří. A právě kvůli nedostatečné digitalizaci státní správy nás z hlediska investiční atraktivity předstihlo už zmiňované Estonsko, které v současnosti nabízí už více než tři tisíce veřejných digitálních služeb.

Zároveň je ale potřeba říct, že lze najít i řadu věcí, které vzbuzují optimismus. Máme například nemálo firem založených na špičkových technologiích, které se dokážou prosadit i na náročných zahraničních trzích. Máme také nadšené a schopné jednotlivce, kteří umí vytvářet různá sdružení či organizace, propojovat firmy s akademickou sférou a dalšími důležitými aktéry, a tím pomáhat vylepšování potřebného ekosystému. Zmíňme třeba Národní centrum Průmyslu 4.0, Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky, týmy kolem profesora Maříka a mnohé další. A v neposlední řadě můžeme říct, že v oblastech, jako jsou kybernetická bezpečnost, herní průmysl nebo i umělá inteligence, se můžeme srovnávat s těmi nejlepšími.

Podstatu českého problému nedávno pro portál Hlídací pes trefně popsal Michal Bláha z neziskové organizace Hlídač státu. Je jí podle něj především skutečnost, že u nás úřady fungují mentálně papírově. A tři hlavní problémy, které brání i v digitalizaci, jsou: úředníci neberou občana jako zákazníka, nejsou motivováni k lepší službě a panuje mezi nimi resortismus – nevnímají, že jsou součástí celku, a brání si svůj vliv. Pokud se Česká republika bude chtít posunout dál, právě tohle bude muset změnit.

Export Journal komentuje

„Potřeba kvalitního systému a výkonných úředníků se s mimořádnou naléhavostí prokázala právě v současné pandemické krizi.“

Aktualita

Společně s Fidoo chceme naplňovat strategický cíl digitalizace

Začátkem roku se rozběhla spolupráce Komerční banky a společnosti Direct Fidoo, která se zaměřuje na digitalizaci firemních procesů. O cílech projektu a spokojenosti s dosavadním průběhem jsme si povídali s Radkou Turkovou, výkonnou ředitelkou korporátního a municipálního bankovníctví Komerční banky, a také s Petrem Herzmannem, CEO Fidoo.

Proč si Komerční banka ke spolupráci v této oblasti vybrala právě Fidoo?

R. T.: Snažíme se dodávat klientům kromě základních bankovních služeb také další řešení s přidanou hodnotou a opakovaně jsme zaznamenávali podněty a zájem o systém vyúčtování a správy výdajů. Po detailním prozkoumání nabídky dodavatelů tzv. expense management systémů se Fidoo stalo naší první volbou. Dokonalost jejich systému, uživatelská přívětivost pro všechny role ve firmě a rozsah agend, které aplikace Fidoo nabízí, nás oslovily natolik, že jsme začali vyjednávat podmínky společného partnerství.

Rádi bychom touto nabídkou pomohli našim klientům vyřešit problém s neustálým dohledáváním účtenek a doháněním vyúčtování na konci měsíce. Spolu s Fidoo tak chceme naplňovat strategický cíl digitalizace.

A co vás ve Fidoo přesvědčilo, že Komerční banka bude nejlepším partnerem?

P. H.: Jelikož služby Fidoo navazují na bankovní služby, banky byly přirozeným partnerem v našem hledáčku. Když jsme pak vybírali tu správnou, Komerční banka pro nás byla jasná volba. Jednak je to velmi silná banka ve firemním segmentu a zároveň jsme viděli, že prostřednictvím své dceřiné společnosti KB SmartSolutions intenzivně navazuje spolupráce se start-upy, resp. fintechy.

Co si od spolupráce slibujete?

P. H.: Spolupracovat s tak velkým a silným partnerem je pro nás nová zkušenost. Doufáme, že díky dobré vazbě Komerční banky na jejich klienty budeme mnohem rychleji schopni po-

moc s digitalizací financí mnohem většimu množství firem. Za těch prvních pár měsíců jsem ze spolupráce nadšený. Možná jsme už v tuto dobu očekávali více klientů. Rozumím ale tomu, že pro obchodní síť Komerční banky je Fidoo nový produkt a chvíli trvá, než se na něj adaptuje. A věřím, že jakmile se sžijeme, pofrčí to jako na drátkách.

Co je vlastně konkrétně náplní spolupráce Komerční banky a Fidoo?

R. T.: Komerční banka ve Fidoo vidí partnera, díky kterému může svým klientům nabídnout řešení nad rámec bankovních produktů. Neposkytujeme klientovi pouze platební kartu, v Komerční bance k ní přidáváme i nástroj na zpracování celé agendy výdajů. Řešení můžeme nabídnout i v oblasti hotovosti. Firmy musí často držet hotovostní pokladny, lidé si k paní účetní chodí vybírat zálohy, pak dělají vyúčtování atd. Zde pomohou předplacené karty Fidoo, které v rámci partnerství nabízíme. Pak už jde všechno bezhotovostně a digitálně.

P. H.: Posláním Fidoo je pomáhat firmám zbavit se papírování a umožnit jim soustředit se na podnikání. V tom se krásně doplňujeme s Komerční bankou, která se také snaží své služby pro klienty digitalizovat, a šetřit jim tak čas a náklady.

Vedle běžící spolupráce dnes připravujeme už druhou etapu, kde budou klienti Komerční banky moci navíc vyúčtovávat i výdaje nad kartami banky. Klient tedy zaplatí kartou Komerční banky a do aplikace Fidoo mu přijde push notifikace o transakci. Hned poté bude moci nafotit účtenku k danému výdaji a poslat ji na schválení. Tuto službu bychom rádi do pilotního provozu spustili v létě letošního roku.

Jaké máte společné cíle?

R. T.: Pro korporátní sektor je toto partnerství jakousi zkouškou, jak dokážeme prodávat produkty třetí strany, které jsou tak trochu „softové“. Věříme, že právě takové služby mohou být pro naše klienty velmi zajímavé. Díky podobným spolupracím se banka stává pro klienta partnerem, který mu dodává k produktu i řešení.

P. H.: Letos se naše spolupráce teprve rozjíždí, ale i tak bychom rádi ve Fidoo přivítali něco kolem 3 600 nových uživatelů. A v dalších letech chceme postupně přidávat nové uživatele minimálně ve stejném tempu jako letos. Také uvidíme, jak firmy ocení možnost vyúčtovávat i nad kartami Komerční banky. Portfolio firem, kde budeme společně s Komerční bankou pomáhat s papírováním ve firemních financích, bude třeba nakonec ještě větší, než jsme plánovali.

Spojení velké korporátní banky a dravého startupu je jistě zajímavé. Narazili jste během dosavadní spolupráce na nějaké větší obtíže vyplývající právě z odlišných firemních kultur?

P. H.: Na žádné větší potíže nebo neshody jsme zatím nenarazili. Na obou stranách máme velmi konstruktivní týmy, které se snaží vše společně vyřešit. A i nyní, když řešíme obchodní spolupráci, vedeme s šéfy obou distribučních kanálů v Komerční bance velmi dobrou diskuzi, jak naši spolupráci dále posunout. Kdybych měl přece jen nějakou vadu na kráse najít, tak je to možná délka přípravy spolupráce, která zabrala cca osm až devět měsíců. Což ve světě startupů představuje světelné roky. Dobrá příprava se ale vyplatila a nyní z ní těžíme. Kulturně i lidsky jsme si alespoň podle mě velmi sedli.

R. T.: Nutno říct, že termíny ze strany Fidoo pro nás často byly skutečnými výzvami, tak jako jejich představy a jednoznačný tah na branku. Je ale jasné, že to, co lze v jednoduché struktuře startupu dohodnout na několika schůzkách, ve struktuře a procesech banky vyžaduje schůzek násobně víc. Při jed-

Radka Turková, výkonná ředitelka korporátního a municipálního bankovníctví Komerční banky

Petr Herzmann, CEO Fidoo

náních každopádně vždy panovalo oboustranné pochopení a velká vstřícnost.

Je podle vás možné, že budete z tohoto hlediska jeden druhého inspirovat?

R. T.: V Komerční bance nás především velmi těší, že obchodní zástupci Fidoo pracují svým proklientským přístupem v souladu s našimi zvyklostmi a s očekáváním našich klientů. Startupy a fintechy obecně jsou pro nás inspirací zejména svou dynamičností, flexibilitou a snahou neustále něco inovovat a vylepšovat, určitě bychom se v tomto smyslu rádi „nakažili“ tím dravým startupovým entuziasmem.

P. H.: Myslím si, že bude vznikat řada synergií i možností, jak se vzájemně obohatit. Umím si představit, že se dostaneme i do dalších produktových diskuzí, kde by např. Fidoo mohlo nabízet nějaké produkty na provozní financování firem skrze svou aplikaci apod. V oblasti procesů otevíráme témata jako přenesená identifikace nebo třeba využití bankovní identity pro identifikaci podepisujících osob při zaslupnění.

CzechTrade

Brexit je OK a jedeme dál

„Zásadní změna, na kterou museli reagovat.“ To podle ředitele zahraniční kanceláře agentury CzechTrade pro Velkou Británii a Irsko znamená brexit pro menší firmy, které s vývozem začínají nebo obchodují jen v rámci Evropské unie. „Větším a zkušeným exportérům však větší potíže nezpůsobil,“ říká Jiří Rak. A zamýšlí se nad budoucností vzájemného česko-britského obchodu.

„Dohoda o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Velkou Británií byla naštěstí podepsaná relativně včas, takže si všichni obchodníci v Británii a jistě i v České republice oddechli. Protože kdyby se to nestalo, tak na nás okamžitě dolehne celní zatížení, což by pro některé zboží bylo značně problematické: desetiprocentní cla na auta nebo na autodíly, a možná i vyšší, by Českou republiku zásadně znevýhodnila oproti zemím, které dvoustrannou dohodu mají, jako třeba Turecko nebo Jižní Korea,“ vysvětluje Jiří Rak.

Záplava dotazů pominula

Jak už jsme uvedli v rubrice Exportní příležitosti, dohoda nicméně řadu aspektů neobsahuje. Například kromě toho, že zaměstnanci vysílání na práci do Velké Británie nově musejí mít pracovní víza, zasáhlo další velké omezení české e-shopy, které své zboží dodávaly konečnému uživateli ve Spojeném království. Ty musejí od Nového roku účtovat do ceny britskou DPH a odvádět ji tamním daňovým úřadům. Což je podle Jiřího Raka pro menší firmy velká komplikace a několik českých exportérů takového zboží už svou činnost také pozastavilo, nebo dokonce ukončilo.

Ovšem prakticky každodenní záplava e-mailových i telefonických dotazů s brexitovými tématy, kterou počínaje loňským listopadem po zhruba tři měsíce směřovali vyděše-

ni představitelé některých exportních firem na londýnskou pobočku CzechTrade, pomalu odezněla. „Takže se zdá, že se čeští exportéři s novými podmínkami seznámili a teď už si u nás pouze potvrzují, jestli různé aspekty chápou správně,“ domnívá se šéf britské a irské kanceláře CzechTrade. To je podle jeho názoru zásadní změna, která mimo jiné znamená, že obchod nezkolaboval a pokračuje. Byť samozřejmě zmíněné problémy trvají. Nicméně i velcí exportní hráči, jako je třeba Škoda Auto, CzechTrade potvrzují, že se nové situaci přizpůsobili.

Budoucnost vidím pozitivně

Šéf britské zahraniční kanceláře CzechTrade na začátku roku v rozhovoru pro E15 upozornil na nešťastnou souhru pandemie a brexitu a z toho vyplývající možné problémy výrobců osobních aut při exportu do Velké Británie. Později pro rubriku Exportní zrcadlo portálu BusinessInfo.cz upřesnil, že pokles jde podle něj na vrub ani ne tolik brexitu, jako spíš koronavirové krizi. „Prodeje aut se totiž v Británii propadly významně, možná meziročně nejvíce za posledních čtyřicet let,“ řekl Jiří Rak. Auta se tolik neprodávají – což mimochodem zdaleka neplatí pouze pro Británii, protože v „lockdownovém období“ lidé jezdí mnohem méně – a ani výroba nejede jako za běžné situace.

A jelikož český export z významné části závisí právě na výkonu automotive, vzájemný obchod mezi Českou republikou a Velkou Británií vloni meziročně klesl. Pokud jde o příští měsíce a roky, Jiří Rak si myslí, že zásadní otázky týkající se brexitu jsou vyřešeny a další rozvoj vzájemného obchodu bude přímo úměrný hospodářskému růstu, který se již letos ostrovní velmoc podařilo nastartovat. „Navíc intenzivní očkování dává velkou naději, že se místní ekonomika bude rozvíjet rychleji, a Británie tak získá komparativní výhodu oproti zemím, kde je vakcinace výrazně pomalejší,“ zdůrazňuje Jiří Rak. „To přinese další příležitosti i pro české exportéry, a tudíž budoucnost vidím pozitivně.“

Dobré roky podle něj čekají zejména stavebnictví, které britská vláda podpoří dotacemi, a obecně také subdodávky pro výrobní sektor jako takový. I proto CzechTrade na podzim organizuje společnou účast českých firem na stavebním veletrhu UK Construction Week a strojírenském Advanced Engineering, který má návaznost na automobilový, letecký a kompozitní průmysl a rovněž zpracování kovů. Dalšími perspektivními sektory pak jsou zdravé potraviny a doplňky stravy, ke kterým Britové inklinují stále více. „Za zmínku určitě stojí

i tradiční obory jako pivovarnictví, výroba nábytku či hraček,“ podotýká Jiří Rak.

Naopak problémy podle něj mohou nastat v exportu služeb při realizaci prací ve Velké Británii. Komplikace přináší ukončení volného pohybu osob a s tím spojené zdlouhavé vyřizování pracovních povolení.

Nebojte se britského trhu

Kromě již zmíněné přípravy dvou veletrhů CzechTrade českým vývozcům stále odpovídá na jejich dotazy, k čemuž v některých případech využívá konzultace s místní právní kanceláří. Agentura také pořádala online seminář na téma brexit, jehož se zúčastnili zástupci více než sta firem. A za důležitý Jiří Rak označuje vznik speciálu Brexit očima exportérů na portálu BusinessInfo.cz. Exportéři tam najdou články o brexitu, také nejčastější otázky a odpovědi českých firem, záznamy z různých vystoupení či rozhovory se zástupci firem, které se s brexitem potýkají.

Českým firmám, které se chtějí dostat na britský trh, pak CzechTrade nabízí analýzu toho, jaké na něm mají šance se svým produktem a jestli má smysl to zkoušet. Pokud dojde k názoru, že ano, což je podle Jiřího Raka většina případů, nabídne jim asistenční službu. Tedy výtípnování vhodných partnerů, dohledání konkrétních osob s kontakty v těchto firmách pomocí placených aplikací a u klíčových lidí pak i zjištění zájmu o výrobek nebo službu. „Českým vývozcům bych doporučil, aby se britského trhu nebáli. Už proto, že je opravdu velký, čítá šedesát šest milionů obyvatel a vyznačuje se slušnou koupěschopností,“ uzavírá Jiří Rak.

Jiří Rak, ředitel zahraniční agentury CzechTrade pro Velkou Británii a Irsko

Export Journal komentuje

Dobré roky podle Jiřího Raka čekají zejména stavebnictví, které britská vláda podpoří dotacemi.

Blanka Svobodová: Udržitelné podnikání? Klientům nabízíme kompletní služby

V oblasti zeleného financování máme konkrétní produkty, know-how, expertizu a zároveň řadu příkladů dobré praxe. Chceme se o to s firmami podělit a inspirovat je k zamyšlení nad jejich fungováním, říká Blanka Svobodová Tribe Leader v Corporate Segment Tribe.

Komerční banka se v poslední době prezentuje jako „zelená banka“, dala si například závazek dosáhnout do roku 2026 uhlíkové neutrality, snaží se výrazně omezovat produkci odpadu atd. Jakou má k tomu motivaci? Vyžadují to vaši klienti?

Především to vyžadujeme my sami. KB je dlouhodobě aktivním hráčem v oblasti odpovědného a udržitelného podnikání, proto jdeme v rámci našich možností sami příkladem, včetně tohoto závazku. Co se týče našeho „zeleného“ přístupu, který se zrcadlí v našich produktech a službách, tak tím logicky reagujeme na celospolečenské změny vyvolané snahou omezovat negativní vlivy na životní prostředí.

Transformace k bezuhlíkové ekonomice se zastavit nedá a v našich podmínkách je patrná zejména v některých sektorech, jako je např. na uhlí založená energetika či automobilový průmysl. Proto je důležité soustředit se na šance, které tato transformace může českým firmám přinést, včetně nemalých investičních pobídek z Evropské unie nebo národních programů. V tomto kontextu je nutné uvědomit si nezapustitelnou roli bankovního sektoru.

V rámci programu Optimalizujte zelené pomáháte klientům zajistit zvýhodněné financování energeticky úsporných programů. Podle jakých kritérií se hodnotí, jestli je projekt energeticky úsporný?

Program Optimalizujte zelené, který jsme připravili ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou (ČMZRB) a Evropskou investiční bankou, je ve svých podmínkách velmi jednoduchý. O finanční podporu v podobě úvěru na ekologizaci provozu mohou požádat právnické osoby a fyzické osoby podnikatelé z celé České republiky s výjimkou Prahy. Musí zároveň splňovat podmínku, že investice ke snížení energetické náročnosti dosáhne minimálně deseti procent roční úspory energie v konečné spotřebě, oproti stavu před realizací projektu.

Blanka Svobodová říká

„O finanční podporu v podobě úvěru na ekologizaci provozu mohou požádat právnické osoby a fyzické osoby podnikatelé z celé České republiky s výjimkou Prahy.“

Samotný záměr je tedy třeba doložit energetickým posudkem, se kterým pomohou specialisté z KB Advisory, partnerské společnosti Komerční banky, kteří navíc žadatelům nabídnou pomoc se zpracováním energetického posudku a bezplatně prověří, zda jejich projekt splňuje podmínky přijetí.

Jakého finančního zvýhodnění mohou klienti v tomto smyslu dosáhnout?

Stejně jako podmínky, také finanční zvýhodnění je stejné pro všechny žadatele. V případě kladného posouzení mohou získat bezúročný úvěr od ČMZRB až do maximální výše 60 milionů korun, který je možné kdykoli v průběhu čerpání bezplatně splatit. Zde pouze připomenu, že alespoň dvacet procent hodnoty způsobilých výdajů projektu by mělo být kryto investičním úvěrem Komerční banky, na který ČMZRB

rovněž poskytuje úrokovou subvenci. A to až do výše patnácti procent z výše úvěru, maximálně čtyři miliony korun. Dalším podstatným benefitem je příspěvek ČMZRB na energetický posudek do výše osmdesáti procent způsobilých výdajů, maximálně dvě stě padesát tisíc korun.

V oblasti energeticky úsporných projektů Komerční banka poskytuje rovněž poradenskou službu prostřednictvím společnosti KB Advisory. Co je podle vás její hlavní přidanou hodnotou, v čem je unikátní?

Společností, které nabízejí dotační poradenství nebo energetické posudky, je na trhu celá řada. Hlavní přidanou hodnotou a vlastně unikátností poradenského servisu KB Advisory je komplexita, tedy rozsah poskytovaných služeb. KB Advisory ve spojení s Komerční bankou umí klienta provést celou zákaznickou cestou. Od identifikace toho, kde hledat úspory, přes návrh konkrétních kroků, energetický management či pomoc se získáním veřejné podpory až po financování projektu.

A to vše s detailní znalostí klienta, kterému je dodána kompletní služba tzv. na klíč, aniž by musel shánět dílčí subdodavatele či poradce. Zde musím připomenout další důležitý aspekt z pohledu našich klientů, a to je předběžné posouzení certifikovaným specialistou zdarma. Tedy ověření, zda má smysl zamyšlený projekt zpracovávat. Už pouze doplním, že další oblastí, kde KB Advisory disponuje odborným know-how, je oblast veřejných zakázek a výběrových řízení.

Ve spolupráci s CIRA Advisory jste spustili web Společně udržitelně. Jeho cílem je motivovat, ukázat příklady dobré praxe atd., ale zároveň poskytovat klientům komplexní po-

radenství při financování i nastavování cirkulárních principů v hospodaření firem. V čem nebo jak tento projekt navazuje na již zmiňovaný program Optimalizujte zelené a služby KB Advisory?

Všechny tyto aktivity se doplňují a společně tvoří ucelený přístup banky ke klientům z pohledu jejich podpory při financování udržitelného podnikání. Stručně řečeno máme konkrétní produkty, know-how a expertizu, ale zároveň díky historické zkušenosti, která představuje více než osmnáct miliard korun investovaných do podpory zelených projektů, také řadu příkladů dobré praxe. O ty se s firemními klienty či obecně firmami chceme podělit a inspirovat je tak k zamyšlení nad jejich fungováním. Současně chceme přinášet ve spolupráci s partnery aktuální informace, aby vše měli pěkně pohromadě na jednom místě.

Komerční banka také nedávno oznámila partnerství s online tržištěm odpadových materiálů CYRKL. V čem bude tahle spolupráce spočívat a v čem je pro vás zajímavá?

Problematiku odpadů vnímáme u našich klientů jako jedno ze stěžejních témat, které má zásadní dopad na jejich byznys. Proto v našem přístupu k podpoře udržitelného podnikání navazujeme spolupráce s partnery, kteří disponují odbornou znalostí v dané problematice a mohou být klientům nápomocní. A spolupráce s CYRKLe do této logiky naprosto zapadá. Snahou je hledat v podnikání takové cesty, které nejenže umožní, aby odpad nekončil na skládkách, ale i to, že se stane zdrojem, který je možné třeba energeticky využít, ještě lépe recyklovat nebo dosáhnout jeho opětovného využití, a které v konečném důsledku umožní předcházet jeho vzniku.

Exportéři pandemii porazili

Poslední více než rok byl z ekonomického pohledu ve vleku v podstatě jednoho jediného faktoru – pandemie covid-19. V důsledku protipandemických opatření světová ekonomika poprvé od globální finanční krize v roce 2009 loni klesla. Obdobný obrázek byl patrný i v tuzemsku. Stejně jako již mnohokrát v minulosti ale čeští producenti, zejména průmyslníci, prokázali svou odolnost a flexibilitu. Právě vývozci jsou těmi, kdo jako první zaveleli k otočení trendu a návratu k růstovým hodnotám. Přebytek zahraničního obchodu byl nakonec v loňském roce navzdory všem očekáváním nejvyšší v historii.

Tak trochu jiná recese

Statistiky za loňský rok jednoznačně potvrdily, že máme za sebou z ekonomického pohledu nejhorší období v novodobé historii české ekonomiky. Hospodářský propad měřený reálným hrubým domácím produktem činil 5,8 %. Připomeňme, že globální recese roku 2009 znamenala pokles českého HDP o 4,5 %. Rok 2020 byl z ekonomického pohledu jednoznačně spojen s globální recesí způsobenou primárně neekonomickým faktorem. Celou globální ekonomiku zasáhla restriktivní opatření uvalená jednotlivými vládami s cílem zamezit pandemii nového typu koronaviru způsobující nemoc covid-19.

Pandemická recese byla tak trochu jiná nejenom svou naprosto neekonomickou příčinou, ale i svým charakterem. Celosvětový nástup pandemie v závěru loňského druhého čtvrtletí vyvolal razantní reakci na úrovni vlád, které zavedly významná restriktivní opatření s cílem minimalizovat sociální kontakty a zabránit šíření viru. Důsledkem bylo významné omezení ekonomické aktivity, v některých odvětvích a sektorech téměř fatálně – služby související s turistickým ruchem jako ubytování či restaurační činnost, kulturní a sportovní akce a podobně. Významným způsobem byl zasažen i průmysl, a to primárně kvůli uzavření hranic a přerušným výrobním řetězcům. U průmyslových podniků se jednalo vesměs o autonomní rozhodnutí majitelů či managementu firem. Po zvládnutí loňské jarní pandemické vlny došlo ve většině zemí světa k letnímu rozvolnění opatření, což samozřejmě pomohlo i ekonomickému zotavení.

Na podzimní zhoršení pandemické situace již reagovaly jednotlivé vlády rozdílněji než na jaře, cíleně s tím, že restriktivní omezení se vyhýbala průmyslovému sektoru a vesměs otevřené zůstaly i mezistátní hranice. Toto byl klíčový parametr pro vývoj v tuzemském hospodářství. Česko

jako průmyslová země s jedním z nejvyšších podílů průmyslu na vytvořené přidané hodnotě v Evropě se jako mnohokrát v minulosti mohlo spolehnout na zahraniční poptávku a exporty. Rekordní bilance zahraničního obchodu a výrazné zlepšení exportní aktivity ve druhé polovině loňského roku znamenaly, že se přes výrazně horší než původně předpokládanou pandemickou situaci nenaplnily katastrofické scénáře varující před dvouciferným ekonomickým propadem.

Jinakost pandemické recese nespočívá pouze v neekonomickém spouštěči, ale i ve struktuře jednotlivých poptávkových komponent či vyprodukované přidané hodnoty z odvětvového pohledu. Typická recese se vyznačuje relativně stabilní spotřebou domácností a výrazným propadem investic. Tentokrát tomu ale bylo jinak. Kvůli nemožnosti realizovat spotřebu v důsledku většiny zavřených kamenných obchodů se spotřeba domácností vloni propadla o bezprecedentních 7,1 %, tedy výrazně více než ekonomika jako celek, tvorba hrubého fixního kapitálu „pouze“ o 7,2 % (pro srovnání propad investic v roce 2009 činil 8,9 %). Z produkčního pohledu zaznamenalo typicky cyklické odvětví průmyslu pokles vytvořené přidané hodnoty o 9,3 %, z pohledu úrovně ale bylo již koncem loňského roku na předpandemické úrovni. Naopak spíše tradičně stabilní odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství, které se většinou musí potýkat se sezonností, vloni spadlo o 12,7 % z pohledu vytvořené přidané hodnoty, na konci roku 2020 ale bylo stále o téměř 13 % pod úrovní před nástupem pandemie.

Ekonomice významně pomohla kombinace měnových a fiskálních stimulů

Zatímco z epidemického pohledu byla loňská jarní vlna ve srovnání s těmi dalšími v podstatě zanedbatelná, její eko-

nomický dopad byl nejrazantnější. Samozřejmě že se firmy i domácnosti postupně na situaci adaptovaly a naučily se s pandemií do značné míry žít. Jako klíčové ale hodnotíme podporu ze strany hospodářských politik. I ve světle zkušeností z předchozích krizí tentokrát obě nohy – měnová i fiskální – zareagovaly v podstatě ukázkově. Nešly proti sobě, snažily se ekonomiku v situaci, kdy utrpěla ekonomický šok, podpořit. Centrální banka razantním uvolněním měnové politiky, kdy hned s nástupem pandemie výrazně snížila svou klíčovou úrokovou sazbu o dva procentní body až na 0,25 %. Zároveň přišla s nabídkou nástrojů, jejichž cílem bylo udržet stabilitu bankovního a finančního systému a nedopustit, aby se pandemická recese přelila do finanční krize. Vládní podpora směřovala především na udržení výdělkové schopnosti domácností a zachování zaměstnanosti (programy Antivirus). Nabídkou záručních covidových programů vláda cílila na podporu podnikatelské sféry a investiční aktivity.

Průmyslový charakter země a význam zahraničních trhů se počítá

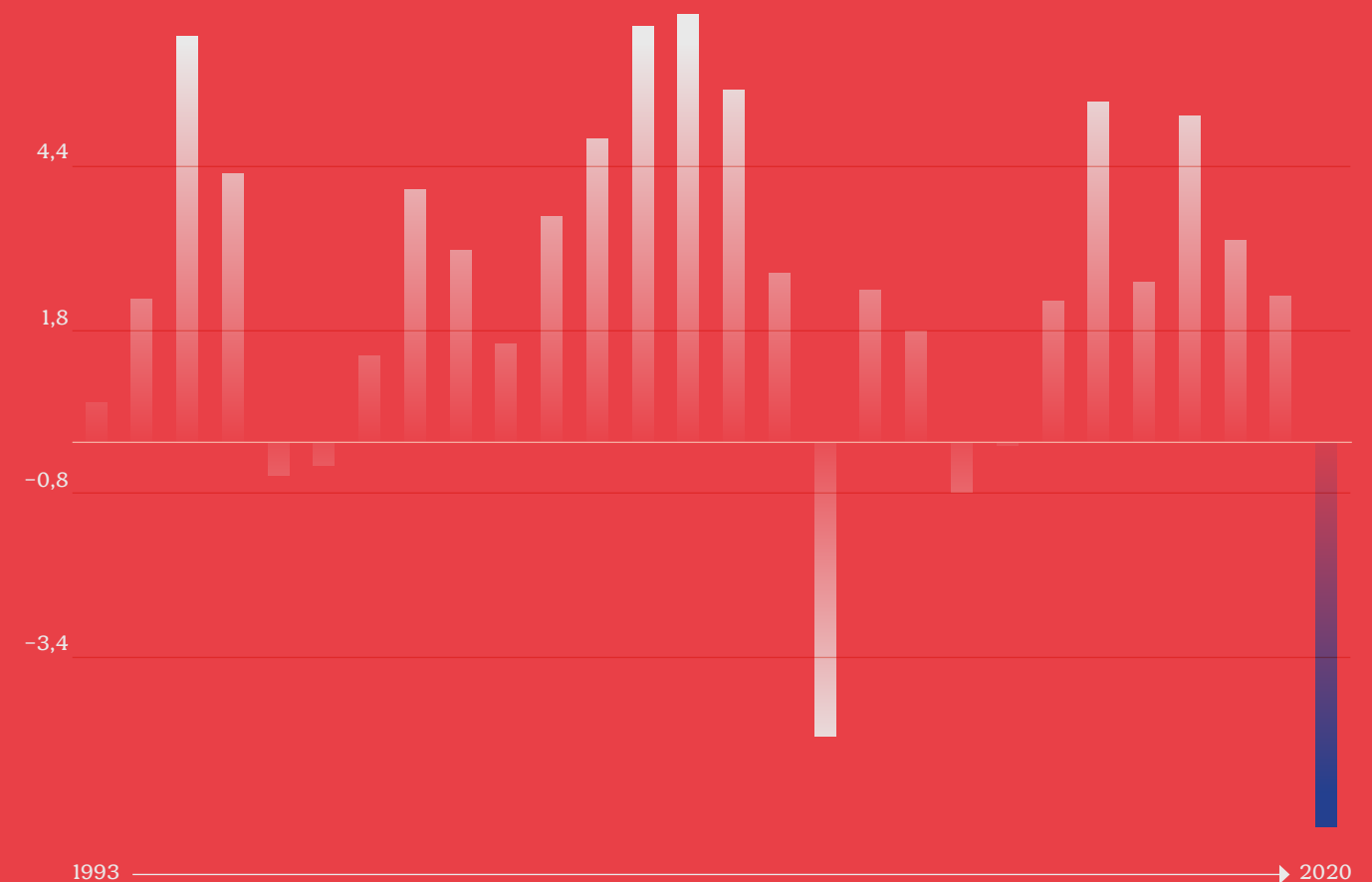
Česko patří mezi země s největším podílem průmyslové produkce na vytvořené přidané hodnotě. První pandemická vlna zasáhla průmyslovou výrobu velmi tvrdě. Automobilový sektor zastavil výrobu, výrazně byly narušeny i dodavatelsko-odběratelské řetězce. S druhou (podzimní) vlnou si již průmysl poradil podstatně lépe. Od července jeho výstup rychle rostl, a to i za výrazné podpory automobilového průmyslu. V meziročním vyjádření se průmyslové výrobě podařilo vrátit zpět do kladného teritoria v říjnu a zde se udržela i ve zbytku roku. I tak ale za celý loňský rok skončil její výkon hluboce v záporu. Podle ČSÚ průmyslová produkce v roce 2020 meziročně poklesla o 7,8 %, z pohledu úrovně byla ale v závěru roku zpět nad úrovní před rozšířením pandemie. K meziroční změně

Jan Vejmelek, hlavní ekonom Komerční banky

nejvíce přispělo odvětví výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (pokles o 11,9 %) a výroby strojů a zařízení (o 12,4 %). Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách pak byly meziročně nižší o 6,1 %. Průměrný evidenční počet zaměstnanců se meziročně snížil o 3,4 %. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda těchto zaměstnanců v roce 2020 meziročně vzrostla o 0,5 %. Vstup do roku 2020 byl bohužel opět poznamenán nepříznivou pandemickou situací, která ke konci prvního čtvrtletí vyústila v tvrdý lockdown včetně omezení pohybu mezi okresy. Navíc na průmysl opětovně dopadly problémy

Pandemická recese byla nejhlubší v historii ČR (%)

Export Journal komentuje

„Pozitivní trendy ve vnější bilanci pokračují i v letošním roce.“

v dodavatelském řetězci, zejména v automobilovém sektoru (potiže působí zejména celosvětový nedostatek čipů). Průmyslová produkce za první čtvrtletí 2021 tak mezičtvrtletně klesla o 1,2 %. Díky nízké statistické základně ale byla meziročně o 3,9 % vyšší.

Protože Česko je exportní země, celá polovina průmyslové produkce se vyveze, není tedy překvapením, že zejména úspěchy exportů stály za rychlým návratem průmyslové produkce nad předpandemickou úroveň. Po první

vlně pandemické krize se domácí exportní aktivita výrazně propadla. S tou podzimní si již zahraniční obchod poradil podstatně lépe a trh překvapoval dobrými výsledky. A i ve tvrdém lock- downu letošního roku zůstaly hranice pro obchod otevřené. Za celý loňský rok tak nakonec zahraniční obchod dosáhl rekordního přebytku, což bylo do značné míry způsobeno poklesem investiční aktivity, a tudíž slabšími dovozy, ale také růstem exportu po jeho propadu v první vlně pandemie. Celkový přebytek zahraničního obchodu dosáhl vloni 181 mld. Kč. To představovalo meziroční přírůstek 35,7 mld. Kč. V porovnání s rokem 2019 se vývoz snížil o 4,4 % a dovoz o 5,6 %. Rekordní přebytek v obchodě se zbožím a restrikce na převod tuzemských zisků zahraničním majitelům ve finančním sektoru – to byly hlavní faktory toho, že celý běžný účet platební bilance zaznamenal za rok 2020 historicky nejvyšší přebytek, a to 3,6 % HDP. A pozitivní trendy ve vnější bilanci pokračují i v letošním roce. Za leden až březen dosáhl přebytek obchodní bilance 92,7 mld. Kč, meziročně téměř o více než 26 mld. Kč. Během prvního čtvrtletí stoupl meziročně vývoz o 10,7 % a dovoz pak o 8,3 %.

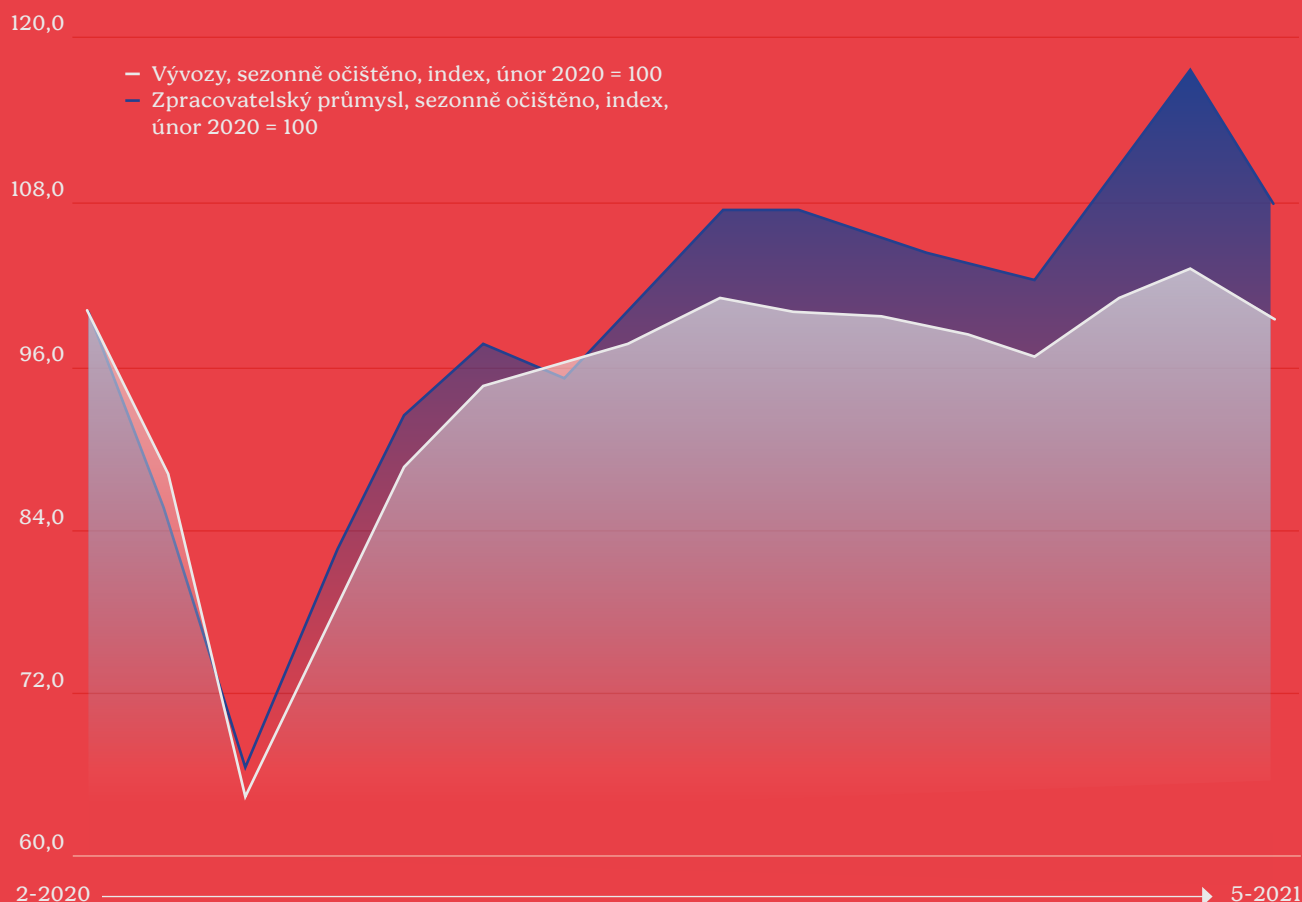
Pandemie na napjatém trhu práce téměř nic nezměnila

Do pandemie vstoupila tuzemská ekonomika s přehřátým trhem práce. V kombinaci s úspěchem vládních programů Antivirus to znamenalo, že se situace na pracovním trhu během pandemie zásadním způsobem nezměnila. Podíl počtu nezaměstnaných dle metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí

Navzdory pandemické recesi byla vloni bilance zahraničního obchodu rekordní, mld. Kč

Exportéři zpět na předpandemickou úroveň za dvě čtvrtletí, zpracovatelský průmysl jako celek o kvartál později

ČR činil ke konci roku 2020 rovná 4 %. Oproti prosinci 2019 to znamenalo nárůst o pouhého 1,1 procentního bodu, což je ve světle koronavirové krize velmi nízké číslo (globální recese roku 2009 měla mnohem dramatičtější dopad, kdy podíl nezaměstnaných vzrostl z 3,8 % v červnu 2008 na 7,7 % v únoru 2010). Ke zvýšení nezaměstnanosti po vyloučení sezonních vlivů došlo především v loňském dubnu a květnu. V dalších měsících byl růst nezaměstnanosti prakticky zanedbatelný, což bylo výsledkem zmiňovaných vládních programů. V samotném prosinci 2020 evidoval Úřad práce České republiky celkem 291 977 uchazečů o zaměstnání. Ty bylo ve srovnání s rokem 2019 o 76 445 osob více. I tak si ale Česká republika udržela nejnižší míru nezaměstnanosti v rámci celé EU. Míra zaměstnanosti 15–64letých osob očištěná od sezonních vlivů dosáhla v loňském prosinci 73,9 % a oproti prosinci 2019 se snížila o pouhého 1,4 procentního bodu. První měsíce letošního roku byly ve znamení tradičního sezonního vzestupu, který byl ale též díky vládním programům limitovaný. Již v dubnu tak podíl nezaměstnanosti činil opět 4,1 %, tedy stejně jako na konci loňského roku.

I když se do velké míry podařilo udržet výdělkovou schopnost tuzemských domácností, protipandemická opatření se na vývoji maloobchodních tržeb v roce 2020 odrazila vesměs negativně. Některé segmenty sice z pandemie těžily, jako například tržby za zboží prodávané přes internet či prostřednictvím zásilkové služby (meziroční nárůst dosáhl 27,6 %), na vykompenzování propadů v ostatních sektorech, zejména kvůli zavření většiny kamenných obchodů, to ale nestačilo. Pokles tržeb zaznamenaly za rok 2020 zejména prodejny s výrobky pro kulturu, sport a rekreaci (o 10,0 %) a s odě-

vy a obuvi (o 30,3 %). Za celý loňský rok tak maloobchod bez motorových vozidel reálně meziročně poklesl o 1,0 % (po očištění o kalendářní vlivy). Na pandemii tvrdě doplatil i motoristický segment. Tržby v této oblasti očištěné o kalendářní vlivy v roce 2020 reálně meziročně poklesly o 13,5 %, bez očištění pak o 13,7 %. Tržby ve službách v loňském roce meziročně reálně poklesly o 11,7 %. Nejvíce utrpěly cestovní agentury, jejich tržby poklesly meziročně o 75 %, tržby v letecké dopravě propadly o 70,4 %, v ubytování, stravování a pohostinství byly tržby meziročně nižší o 40,4 %. S rokem 2021 se situace příliš nezměnila, mezi charakteristiky tvrdého lockdownu patřilo zavření většiny kamenných obchodů. A současné rozvolnění má v kombinaci s nakumulovanými úsporami situaci výrazně zlepšit.

Covidový příběh je snad již za námi

Významné zrychlení vakcinace od počátku druhého čtvrtletí a s tím související zlepšování (nejenom) tuzemských pandemických statistik doprovází rychlé uvolňování restriktivních opatření. Do druhé poloviny letošního roku by tak česká ekonomika měla vejít již bez omezení, což by se na hospodářské dynamice mělo pozitivně odrazit. Za celý letošní rok by tak již měl být zaznamenán hospodářský vzestup, předpandemické úrovně by mělo být dosaženo na přelomu letošního a příštího roku. K tomu opět významným způsobem přispěje vývozní aktivita. Loňský rekordní přebytek v zahraničním obchodě a na běžném účtu platební bilance se ale opakovat nebude. Ekonomické oživení totiž s sebou přinese i růst dynamiky na dovozní straně.

We.trade se úspěšně rozjel

Od svého loňského startu v České republice vnáší digitální platforma we.trade jistotu do obchodování mezi firmami.

Na začátku letošního roku proběhla společná online konference bank, které v ČR we.trade nabízejí. V moderované diskusi vedené Michalou Hergetovou z České televize zástupci KB, ČS a ČSOB představili základní principy fungování platformy, vysvětlili, pro jaké firmy a v jakých situacích je we.trade užitečný atd. Představeny byly i první praktické zkušenosti firemních klientů a ukázka vlastní transakce. Záznam celé konference najdete na stránkách Komerční banky.

První Garantovaná platba na we.trade v České republice proběhla mezi klienty Komerční banky

Garantovaná platba je jedním z produktů, které we.trade nabízí, a představuje neodvolatelný závazek banky zaplatit v den splatnosti, čímž je eliminováno platební riziko odběratele. Dodavatel se na Garantované platbě domluví při sjednávání obchodu s odběratelem, který zaručí provedení platby prostřednictvím své banky.

První transakce proběhla mezi společností Igepa velkoobchod papírem spol. s r.o., která byla dodavatelem, a tiskárnou v roli odběratele. Igepa poskytovala svému partnerovi delší než standardní splatnost faktur. Díky využití we.trade už odběratel nemusel předložit směnku jako zajištění platby. Specialisté trade finance z Komerční banky totiž nabídli oběma klientům využití nového produktu Garantovaná platba.

Ta pomohla dodavateli garantovat delší odloženou splatnost až šest měsíců a odběrateli optimalizovat jeho cash flow. Oběma stranám tak odpadla kompletní administrativní zátěž, která by vyžadovala i jejich fyzickou přítomnost, což byl v současné situaci další benefit, stejně tak jako hlídání všech termínů přímo platformou we.trade.

Nový portál Společně udržitelně propojuje svět byznysu a udržitelnosti

Web nabízí poradenství v oblasti financování i inspiraci, která firmám pomůže zorientovat se v udržitelných inovacích.

V souvislosti s klimatickou krizí a cíli evropské Zelené dohody, které na ni reagují, vzniká řada projektů, inovací i dotačních programů, jejichž cílem je podpořit udržitelný rozvoj. A firmy by je měly využít. Díky investicím v oblasti energetických úspor nebo například nakládání s vodou a odpady navíc firmy mohou významně ušetřit své provozní náklady. Takové investice tedy mají význam nejen ekologický, ale hlavně ekonomický.

Technologických možností řešení a možností financování projektů je velké množství. Na základě zkušeností z komunikace s klienty se proto Komerční banka rozhodla ve spolupráci s konzultační společností CIRA Advisory sjednotit všechny informace na jeden web Společně udržitelné.

Cílem nového portálu je vysvětlit naléhavost příklonu k udržitelným řešením, která využívají obnovitelné zdroje energie a druhotné suroviny, a především ukázat příklady dobré praxe. Uživatelé tak na webu najdou přehlednou mapu s mnoha realizovanými projekty, v sekci Aktuality pak informace týkající se nejnovějších změn v legislativě, možností financování udržitelných projektů a další novinky.

Díky propojení Komerční banky s CIRA Advisory mají uživatelé možnost získat kompletní poradenství z oblasti financování i nastavování cirkulární ekonomiky a vzít tak odpovědnost za budoucnost do vlastních rukou.

Aplikace Trade & Finance OnLine inovuje

Komerční banka připravila několik novinek v aplikaci Trade & Finance OnLine, díky níž mohou firmy s bankou efektivně komunikovat v oblasti bankovních záruk a dokumentárních plateb.

Aplikace je již řadou let a množstvím klientů prověřeným, bezpečným a právně platným způsobem komunikace s bankou. Klienti ji využívají pro vytváření a zasílání žádostí o bankovní záruky, dokumentární akreditivy či inkasa, aplikace jim šetří čas a náklady spojené se zasíláním papírových žádostí atd. Současné vylepšení přináší mj. ještě větší uživatelskou přehlednost a jednoduchost při ovládání. Jednou z dalších novinek je i možnost přihlášení do aplikace pomocí KB Klíče.

Výhody aplikace TF OnLine

- / Rychlá, bezpečná a právně platná komunikace s bankou.
- / Online přehledy o všech transakcích.
- / Do systému můžete nahlížet kdykoli a kdekoli.
- / Vše probíhá online, odpadá tak zasílání papírových žádostí faxem nebo poštou.
- / Vestavěná systémová kontrola snižuje chybovost.
- / Součástí služby je asistence, poradenství a online pomoc.

Informace o TF OnLine včetně ukázky demoverze či přístupu do vlastní aplikace získáte na www.kb.cz/tfo.

Startup Cyrkl pomáhá s odpady (nejen) ve firmách

Internetová platforma propojuje tuzemské firmy, obce, ale i fyzické osoby, které směňují suroviny, jež běžně končí na skládce. Zúčastnění tak šetří nejen své výrobní náklady, ale především planetu.

Jak vysvětluje zakladatel projektu Cyril Klepek, Cyrkl je digitální tržiště, které propojuje vlastníky odpadu s těmi, kdo ho dokážou dále využít. Odpad tedy díky němu nekončí na

skládkách, ale znovu se stává zdrojem. Přidání produktu nebo jeho poptání na tržišti trvá jen několik minut. Základní verze je zdarma, ta s větší nabídkou služeb a servisu pak je placená. Podle představitelů platformy využívá online burzu už více než 4 860 klientů z celého světa, kteří doposud společně uspořili přes 221 000 tun oxidu uhličitého. Nejvíce se na tržišti objevují stavební materiály, které tvoří asi šedesát procent, dále plasty, kovy, šrot, textil či chemické látky.

Digitalizační projekt

Co přináší bankovní identita

Zřejmě největší digitalizační projekt českého bankovního sektoru nabírá na obrátkách. Jeho potenciální přínosy pro celou společnost jsou nesporné a jakákoli diskuse je nemůže opomenout. I zde však je třeba řádně přistupovat k rizikům s digitalizací spojeným.

Dobrá zpráva nepochybně je, že v rámci budování digitální identity před časem v České republice vznikl projekt SONIA. Jeho smyslem bylo vytvořit určitou paralelu s Portálem národního bodu pro identifikaci a autentizaci (NIA), který v oblasti digitální identity propojuje především orgány státu. Z aktivit projektu posléze vzniklo tzv. BankID, což umožnily le-

Export Journal komentuje

„Všechny zúčastněné banky do informační a kybernetické bezpečnosti od počátku masivně investují.“

gislativní změny, které přijala ČR v roce 2020, a také schválení Evropskou komisí.

V září 2020 české banky založily Bankovní identitu, a.s., a staly se jejími akcionáři. BankID se tak stane komerčním agregátorem poskytovatelů bankovních identit na českém trhu a bude nabízet zpoplatněné identitní služby subjektům soukromého sektoru. V případě úspěchu tohoto projektu by jistě došlo k významnému posunu v digitalizaci České republiky.

Pouze obecná právní úprava

Projekt vznikl především proto, že aktuálně nastavené právní předpisy neumožňují osobám operujícím v soukromém sektoru jednoduše využít NIA. Jak vysvětluje Tomáš Ščerba, Local Partner ve společnosti White & Case, právní úprava je z definice velmi obecná, a to nejen na úrovni evropských předpisů, ale také na té národní. „Srozumitelnosti pro adresáty norem nepomáhá ani mnohdy naopak příliš konkrétní sada dokumentů a stanovisek Ministerstva vnitra, jehož jinak správný cíl nabídnout přesnější vysvětlení obecných norem naráží na úvahy o tzv. legálním excessu správních orgánů. Řešení se tak nabízí ve využití edukačního potenciálu na straně bank, propagaci moderního řešení elektronické identity a také zpřesnění národní legislativy,“ myslí si právník.

Pozor na „rybáře“!

Se zaváděním digitálních identifikačních služeb jsou spojena bezpečnostní rizika, která uživatel musí být schopen řádně

vyhodnotit a aktivně jim předcházet. K těm největším patří rozšíření tzv. phishingu. Jde o situaci, kdy si uživatel nebudou moci řádně ověřit, že stránka, která po nich bude požadovat přihlášení, je v NIA skutečně registrovaná jako kvalifikovaný poskytovatel služby. Jak vysvětluje Tomáš Ščerba, rozdíl oproti existujícím službám typu elektronického bankovníctví, kam se lidé takto přihlašují dnes už běžně, je v tom, že uživatel bude procházet a bude přeměrován přes vícero webových stránek. Pravděpodobnost, že nedokáže rozpoznat podvodný web, tím pádem vzroste.

Důvod pro obezřetnost je ve zneužití podvodně získané identity obětí v různých právních jednáních, přičemž ta o tom ani nemusí vědět. Riziko nových způsobů podvodů v digitálním světě je nasnadě. Tento fenomén přitom z právního hlediska podle Tomáše Ščerby zcela vyřešit nelze a žádný systém digitální identity vůči nim nebude imunní. „Je nicméně možné implementovat dostupná organizační, technická a procesní opatření, která by rizika zásadně redukovala. Například využitím stávajících a dobře fungujících kanálů informační povinnosti bank vůči klientům či zvyšováním obezřetnosti a informační gramotnosti uživatelů těchto digitálních služeb.“

Riziko znevýhodnění

Další problém může nastat i v souvislosti s tím, že v globálním kontextu nemusí mít každý přístup k bankovní identitě. Všichni občané ČR nad 18 let sice mají možnost využívat bankovní služby, nicméně ne každý využívá nejmodernější technologie,

Tomáš Ščerba, Local Partner, White & Case

jako je internet, elektronické bankovníctví apod. Typicky se to týká některých lidí v důchodovém věku. „V případě, že by došlo k masivnímu rozšíření užívání bankovní identity, pak by mohly být tyto osoby značně znevýhodněny či diskriminovány,“ upozorňuje Tomáš Ščerba. Nicméně dodává, že vzhledem k postupně se zvyšující technologické zručnosti obyvatelstva a spíše převažující chuti lidí digitální služby státu aktivně využívat by tento problém neměl být natolik významný.

Teoreticky se také může stát, že banka v rámci BankID odmítne své služby poskytnout. Takto postiženou skupinu osob by to samozřejmě významně znevýhodnilo při využívání dalších služeb státu. Velká část lidí totiž pro ověření zvolí spíš prostředek elektronické identity banky než datovou schránku, čipový občanský průkaz se čtečkou dokladu atp. Jak ale zdůrazňuje Tomáš Ščerba, v praxi neexistuje důvod, proč by banky přístup k BankID odmítaly, stejně jako není důvod, proč by klient v případě nespokojenosti s BankID nebo jeho nedostupnosti nemohl využít jiná dostupná řešení.

Čínské memento

V této souvislosti také jistě leckoho napadne i hrozba zneužití digitální identity k manipulaci s těmi, kteří jsou nepohodlní vládnoucím režimem, jak už dnes můžeme pozorovat například v Číně. „Bankovní identitu v České republice zatím určitě není možné srovnávat s masivně digitalizovanou Čínou, která například ve velkém měřítku implementuje systém rozpoznání obličejů,“ zdůrazňuje Tomáš Ščerba. České banky od počátku do projektu vstoupily na dobrovolné bázi a nebylo součástí žádného zadání umožnit využití dat získaných z procesu elektronického ověření pro jakékoli vedlejší potřeby státu či vládnoucího režimu. I v této souvislosti by tak podle něj – podobně jako u jiných technicky pokrokových inovací – platila demokratická pravidla právního státu.

Ani zde samozřejmě do budoucna zneužití digitální identity v případech kriminálního jednání jednotlivců není vyloučeno. Tomáš Ščerba ovšem právě u BankID poukazuje na pozici bank jako regulovaných subjektů s důsledným managementem právních i reputačních rizik, stejně jako na to, že všechny zúčastněné banky do informační a kybernetické bezpečnosti od počátku masivně investují. Mimo bankovní sféru pak bude problém o to závažnější, o co více firem se na trhu objeví s vlastními produkty elektronické identity. Je proto na místě, aby uživatel se zájmem přistupoval k výběru a prověření příslušného poskytovatele.

Covid-19 přinesl světu nejen ekonomická rizika

Už 16. edice zprávy o globálních hrozbách, kterou vydává Světové ekonomické fórum (WEF), analyzuje nebezpečí vznikající z rizikových společenských faktorů pro rok 2021 i pro následující léta. Jedním z těch nejvýznamnějších je podle analytiků hospodářská zranitelnost a také nárůst společenských rozdílů. Nejenže covid-19 doposud globálně způsobil zhruba dva miliony úmrtí a následný ekonomický šok, který jen ve druhém čtvrtletí 2020 zapříčinil ztrátu pracovní doby rovnající se ekvivalentu 495 milionů pracovních míst, prakticky okamžitě zvýšil nerovnost. Ale ještě navíc v jeho důsledku může dojít i k nerovnoměrnému oživení.

Obavy odborníků vzbuzuje také rostoucí digitální propast a nakládání s technologiemi. Pandemie sice akcelerovala tzv. čtvrtou průmyslovou revoluci, rozšiřování digitalizace mezilidské interakce, online výuky atd., což jistě může být vnímáno pozitivně. Jenže zároveň je tu i odvrácená tvář, a sice digitální nerovnost. A ta může přinést zhoršení společenských potíží a podkopat vyhlídky na inkluzivní oživení. Především kvůli rostoucí digitální závislosti, zrychlující automatizaci, potlačování a manipulaci s informacemi či mezerám v regulaci technologií nebo technologických dovednostech a schopnostech.

Globálně nedozírnými následky pak hrozí fakt, že mladá generace prožila dvě velké globální krize během jedné dekády. Je vystavena degradaci životního prostředí, důsledkům finanční krize a rostoucí nerovnosti, navíc nucena čelit vážným výzvám, pokud jde o její vzdělání, ekonomické vyhlídky a duševní zdraví. Klíčové přitom je, aby dnešní mládež neztratila víru v současné ekonomické a politické instituce.

Dále je tu pochopitelně vážný problém ničení životního prostředí atd. Nicméně byť současná situace rozhodně není veselá, lze v ní podle WEF najít příležitosti pro posílení naší odolnosti a následnou reakci pak zvládnout co nejlépe. A mnohem důležitější roli než kdy dříve by v tom měla sehrát společenská soudržnost.

Export Journal komentuje

Obavy odborníků vzbuzuje také rostoucí digitální propast a nakládání s technologiemi.

Globální oživení je na dohled

Alespoň to tvrdí Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) ve svém pravidelném výhledu, který vydala na sklonku loňského roku. Tvrdí v něm, že aktivita v mnoha odvětvích se zvýšila a částečně se přizpůsobila pandemickým omezením. Na síle získává očkování, byť je země od země nerovnoměrné, a také vládní stimul, zejména ve Spojených státech, nejspíš ekonomickou aktivitu významně podpoří. OECD ovšem upozorňuje, že vyhlídky na udržitelný růst se mezi zeměmi a odvětvími značně liší. Rychlejší a účinnější zavedení očkování a lepší spolupráce při distribuci vakcín po celém světě bude zásadní, protože to by posílilo důvěru a podpořilo ekonomický vývoj. Pokračující nejistota však zatím stále hrozí rizikem dalšího oslabování.

Vyhlídky se každopádně zlepšily a ještě před koncem roku 2020 se začaly objevovat známky oživení obchodu se zbožím a průmyslové výroby. Pro letošní rok OECD předpovídá růst globálního HDP, a to tempem 5,6 procenta, což je oproti původním předpokladům revize o více než 1 procento směrem nahoru. Světová produkce by pak měla dosáhnout předpandemické úrovně do poloviny letošního roku. Ovšem s tím, že bude hodně záležet na výsledku „zápasu“ mezi vakcínami a novými variantami viru.

Naděje na rychlejší růst tedy podle OECD přibudou, pokud dojde k akceleraci výroby a distribuce vakcín, aby očkování bylo celosvětově lépe koordinované a předstihlo virové mutace. „More jobs, more jobs“, píšou s nadsázkou analytici. V opačném případě však spotřebitelské výdaje a důvěra v podnikání nevyhnutelně klesnou. Vlády by proto měly využít všechny nezbytné zdroje a kromě urychlení očkování na celém světě investovat do digitální a zelené transformace. A zároveň udržovat podporu příjmů pro lidi a firmy, dokud nebude možné znovu otevřít ekonomiky, píše OECD.

Je zelený růst jen iluze?

Evropská agentura pro životní prostředí vydala začátkem roku 2021 zprávu nazvanou Růst bez ekonomického růstu. V ní cituje studie, které vyvracejí představu, že ekonomický růst postavený na inovacích a nových technologiích je možný bez rostoucí spotřeby přírodních materiálů. Takzvaný decoupling, tedy teorie, že je ekonomický růst možný bez ničení přírodních zdrojů, podle agentury prostě nefunguje. A je třeba hledat k růstu alternativy. Jaké to mohou být?

Místo zvyšování kvantity materiální spotřeby bychom jako společnost měli růst především kvalitativně, tedy rozvíjet smysl, empatii a solidaritu. Inspirovat nás podle zprávy mohou například přístupy označované jako nerůst, postrůst nebo donutová ekonomika (více viz další texty Koktejl). „Výzvou nadcházejících let bude přinášet tyto vhledy do mainstreamových politických opatření a zvažovat, jak je můžeme efektivně implementovat a podpořit Evropské cíle udržitelnosti,“ konstatují autoři.

Velké nápady na změnu světa k lepšímu

V lednu 2021 spustila organizace World Economic Forum (WEF) globální kampaň zaměřenou na pomoc těm, kdo mají jakýkoli nápad, který může výrazně přispět k řešení těch největších světových problémů. Každý, kdo takový zlepšovač má, mohl na sociální síť TikTok nahrát krátké video s popisem a opatřit ho hashtagem #MyBigIdea. Během zhruba měsíce se objevilo na třicet tisíc videí – nápadů, které sesbíraly více než pět set tisíc zhlédnutí. WEF pak na základě nejen jejich počtu, ale i množství lajků a také hodnocení expertů vybralo ty nejzajímavější.

Je mezi nimi projekt Wonderfil, který vyvinul doplňovací stanice pro tekuté a krémové produkty běžně distribuované v plastových lahvích. Stanice mohou být integrovány například do stávajících supermarketů či univerzitních kampusů apod. Sociální podnikatelka a ekonomka Wanjui Ngoroge má zase v plánu propojit venkovské části Afriky prostřednictvím své začínající společnosti Nelig Group a iniciativy fóra Internet pro všechny. Chce přeměnit místní základní školy na ICT centra a zdroje wi-fi pro okolní komunitu. Za pozornost stojí i projekt JustDiggIt, který pracuje na obnově znehodnocené půdy. Jeho řešením je kopání příkopů, které zachycují vodní srážky. JustDiggIt už takto dokázalo získat miliardy litrů vody a pomohlo obnovit 60 000 hektarů ve dvou zemích.

Korporace se mohou významně podílet na férovější a udržitelnější budoucnosti

Podle nedávného průzkumu jedné z globálně největších CSR platform Salesforce téměř devadesát procent zákazníků očekává, že korporace budou splňovat mnohem vyšší standardy než jen zisk pro akcionáře. A celých devadesát procent společností obchodujících v rámci indexu S&P 500 dnes vydává ESG (Environmental, Social and Governance) reporty atd. V minulém vydání Export Journalu jsme uvedli, že podle odborníků v současné situaci významně roste důležitost tzv. zainteresovaného (stakeholder) kapitalismu. Letošní rok prý přinese představitelům firem velké příležitosti, jak společně s vládami a jednotlivci vytvářet spravedlivější a udržitelnější budoucnost pro všechny.

Jaké jsou v tomto ohledu největší výzvy pro korporace? ESG angažovaní lidé by podle Světového ekonomického fóra (WEF) měli jednak vytvořit svou dopadovou strategii a mít přitom na zřeteli průnikovost či mezioborovost. Úspěchy každého z cílů udržitelného rozvoje Organizace spojených národů jsou totiž navzájem propojeny, nelze například vymýtit chudobu bez odstranění hladu atd. Dále je naprosto nezbytné partnerství. Třeba iniciativa It.org by nikdy nemohla dosáhnout svého cíle vysadit, obnovit a udržovat jeden bilion stromů po celém světě bez partnerství veřejného a soukromého sektoru, které zahrnuje desítky organizací. Podle WEF také nesmí lídři opomíjet odpovědnost a standardizované metriky. Pouze standardizace a transparentnost mohou zabránit tomu, že by se ESG stalo prázdným nástrojem pro marketing nebo greenwashing.

Držet krok s technologickou špičkou? Evropa se musí učit od Asie

„Ještě před sedmi lety, když jsem založil svou technologickou společnost v Číně, si všichni na Západě mysleli, že Říše středu jen kopíruje evropské a americké technologie a že nevytváří skutečné inovace,“ cituje portál Světového ekonomického fóra (WEF) Fabiana von Heimburg, spoluzakladatele a ředitele společnosti Hotnest. Jenže netrvalo dlouho a prakticky celý svět podle něj zaskočilo, že Čína začala být najednou uznávána za inovativního lídra na poli umělé inteligence, internetu věcí a elektrických vozidel. Tedy oblasti, o nichž si Západ myslel, že je v nich na špičce.

Velkou chybou podle von Heimburga je, že Evropa a USA prakticky nesledují, co se kde z hlediska inovací a pokroku děje, zatímco mnoho asijských zemí si naopak zvyklo velmi pečlivě pozorovat, co vzniká v Evropě a USA. V tom by se Evropa měla inspirovat. Především to znamená:

1. Naučit se rychle vybudovat start-upový ekosystém

Evropa v uplynulých pěti letech investovala do venture kapitálu méně než 100 miliard dolarů. Což je částka, kterou vydávaly Spojené státy i Čína v minulých letech každoročně. Evropa tedy musí investovat srovnatelné sumy a od asijských štik se naučit, jak vybudovat start-upový

ekosystém v krátkém čase. Kromě dostatečných investic k tomu potřebuje i rozvinuté nezávislé kapitálové trhy a také jasnou ochranu a podporu vlád.

2. Osvojit si, jak mohou vznik ekosystému akcelarovat vlády

Aby přilákaly nejlepší technologické talenty, získaly co největší kapitál a ochránily svůj vlastní start-upový ekosystém a firmy, vytvořily USA i Čína jasnou dlouhodobou strategii a zapojily do procesu vlády. Evropa naproti tomu nechala své trhy v této klíčové oblasti zcela otevřené a zranitelné a současně svůj ekosystém přeregulovala. Přehodnocení úlohy vlád a také právního systému je proto nezbytné.

3. Rychle přijmout asijskou mentalitu „fast fail and change fast“

V minulosti Evropa mimořádně těžila ze své rozmanitosti a multikulturní historie, což usnadnilo učení a úzkou výměnu s různými zeměmi v rámci starého kontinentu i mimo něj. V příštím desetiletí bude zásadní, aby se od Asie začala učit rychle se přizpůsobit vývoji a také inovovat. Tak aby i díky ní byl svět schopen řešit budoucí výzvy, jako je například změna klimatu, dodává Fabian von Heimburg.

Dosáhne Čína do roku 2060 uhlíkové neutrality?

Když si největší světový producent škodlivých emisí (28 procent globálního CO₂) vloni v září stanovil ambiciózní cíl dosáhnout do roku 2060 uhlíkové neutrality, spustil tím doslova gejzír optimismu, že by se mohlo podařit udržet globální oteplování pod kritickými úrovněmi. Jenže už se objevily také pochybnosti, jestli to prezident Si Ťin-pching myslel vážně.

Podle některých odborníků je totiž čínský závazek zatím pouze vlažný. Nadějí podle nich bylo, že si vláda pro příštích pět let vytkne nižší cíl HDP, a to „pouze“ 5 procent oproti 6,5 procenta minulého „pětiletí“. Což by, jak napsal Li Shuo, politický poradce organizace Greenpeace East Asia sídlící v Pekingu, signalizovalo výrazné zpomalení produkce emisí. Jenže plán obsahuje pouze cíl pro rok 2021, a to šestiprocentní růst ekonomiky.

Čína zatím ani nepřehodnotila svůj cílový emisní „příspěvek“, který si země stanovují a jenž je součástí Pařížské klimatické dohody. Takže naděje, že dosáhne emisního vrcholu do roku 2025, nejspíš nebude přeměněna v realitu. A to podle některých také znamená, že východní velmoc nemůže uhlíkové neutrality dosáhnout do roku 2050 ani 2060.

Jsou tu ale i pozitivní signály. Jedním z nich je podle Li Shua plán zvýšit podíl zdrojů nefosilních paliv v čínské energetické skladbě z 15 na přibližně 20 procent v letech 2021–2025. A rovněž závazek vybudovat do roku 2025 větrnou a solární kapacitu 1 200 GW, tedy vyšší, než je uhelná kapacita 1 100 GW stanovená v roce 2016. Zcela zásadní roli tedy zřejmě sehráje rychlost, s jakou se země bude zbavovat uhelných zdrojů. Přejed od fosilních paliv bude na jednu stranu mimořádně obtížný, ale do karet budou hrát neustále klesající náklady na obnovitelné zdroje a fakt, že se Čína intenzivně snaží potvrdit svou dominanci v rychle se rozvíjejícím odvětví solární energie.

Export Journal komentuje

Podle některých odborníků je čínský závazek zatím pouze vlažný.

Udržitelnou budoucnost má přinést kobliha

Kniha Ekonomie koblihy akademičky z Oxfordu, která vyšla v roce 2017 a českého překladu se dočkala na sklonku loňského roku, vyvolala slušný poprask. Také byla např. zařazena na seznam „Financial Times McKinsey Business Book of the Year 2017“. Autorka Kate Raworth v ní tvrdí, že se ekonomie, která hraje stěžejní roli ve formování společenských rozhodnutí, a s ní celá společnost dostaly do slepé uličky. Ani ta nejvyspělejší světová hospodářství si totiž nedokázala poradit s přetrvávající chudobou, nerovnostmi, zhoršujícím se životním prostředím nebo vymíráním živočišných druhů. A my jsme při zaslepené honbě za neomezeným ekonomickým růstem sešli z cesty.

Proto Kate Raworth v knize navrhuje a popisuje sedm kroků, které je potřeba provést, abychom se dokázali oprostit od zavedených ekonomických nástrojů a začali usilovat o dosažení cílů udržitelného rozvoje. Prvním z nich je odpoutat se od ekonomie fixované na

HDP jako měřítko růstu. Ekonomie 21. století, o kterou bychom podle autorky měli usilovat, má totiž daleko větší cíl: Dodržování lidských práv každého z nás v rámci planety, což znamená mimo jiné dostatek jídla, dostatek čisté vody, přístup ke vzdělání, genderovou rovnost atd. Jako názorný model ekonomka používá koblihu, přesněji americký donut.

Proč zrovna ten? Pomyslný vnitřní prstenec oblíbeného sladkého pečiva znázorňuje minimální životní úroveň vycházející z cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje. Důležité je, že by se nikdo neměl dostat do díry ve středu koblihy. To by totiž znamenalo, že si nemůže dovolit základní životní potřeby. Vnější prstenec koblihy pak představuje ekologické limity planety, od úbytku biologické rozmanitosti přes znečištěné ovzduší až po klimatický kolaps. Cílem tedy je pohybovat se mezi vnitřním a vnějším kruhem, v němž je možné uspokojit potřeby všech lidí a zároveň planety.

G, H

Slovníček pojmů pro zahraniční obchod

General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)

Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) je mnohostranná dohoda z roku 1947 obsahující pravidla pro řízení obchodu mezi smluvními stranami (redukce cel a zjednodušení mezinárodního obchodu). GATT byla pro spotřebitele významná, neboť její pravidla a postupy vytvářely a de facto ještě prostřednictvím WTO vytvářejí rámec pro mezinárodní obchod a obchodní politiku. GATT podepsalo 23 států včetně České republiky. V roce 1995 byla GATT nahrazena založením Světové obchodní organizace (WTO).

Hedging

Hedging je v obecné rovině zajištění proti riziku. Hedging se využívá například při investování do cenných papírů, ale také například do měny (měnový hedging). Obvykle spočívá v tom, že zároveň s naší pozicí otevřeme pozici u jiného souvisejícího cenného papíru / měny. Když budeme investovat do měny USD, kupujeme USD za CZK. Máme zde tedy měnový kurz CZK/USD, který nám bude hodnotu USD pozice ovlivňovat. V případě, že bude CZK k USD oslabovat, dolarová pozice se nám bude zhoršovat. Pokud však bude CZK k USD posilovat,

hodnota USD pozice klesá. V případě využití měnového hedgingu je třeba zaujmout opačnou pozici, tj. takovou, která nám bude vydělávat při posilování CZK. V případě měnového hedgingu se v podstatě jedná o pojistku proti nejhoršímu možnému výsledku, není však zdarma, neboť snižuje i náš potenciální zisk.

Hojící banka

Termín, který se používá v oblasti dokumentárních plateb, zejména pak akreditivů, pro banku, která byla zmocněna bankou vystavující akreditiv uhradit („poskytnout hojení“) částky čerpané pod dokumentárním akreditivem. V praxi to znamená, že banka exportéra osloví přímo hojící banku (angl. Reimbursing bank) se žádostí o proplacení protihodnoty dokumentů předložených exportérem pod akreditivem. Podobně jako je tomu u akreditivů, dokumentárních inkas nebo bankovních záruk, jsou pravidla pro hojení pod akreditivem jednotně upravena Mezinárodní obchodní komorou. Odkaz na ICC Uniform Rules for Bank-to-Bank Reimbursements under Documentary Credits – URR 725 je proto někdy také součástí podmínek akreditivu.

Tiráž

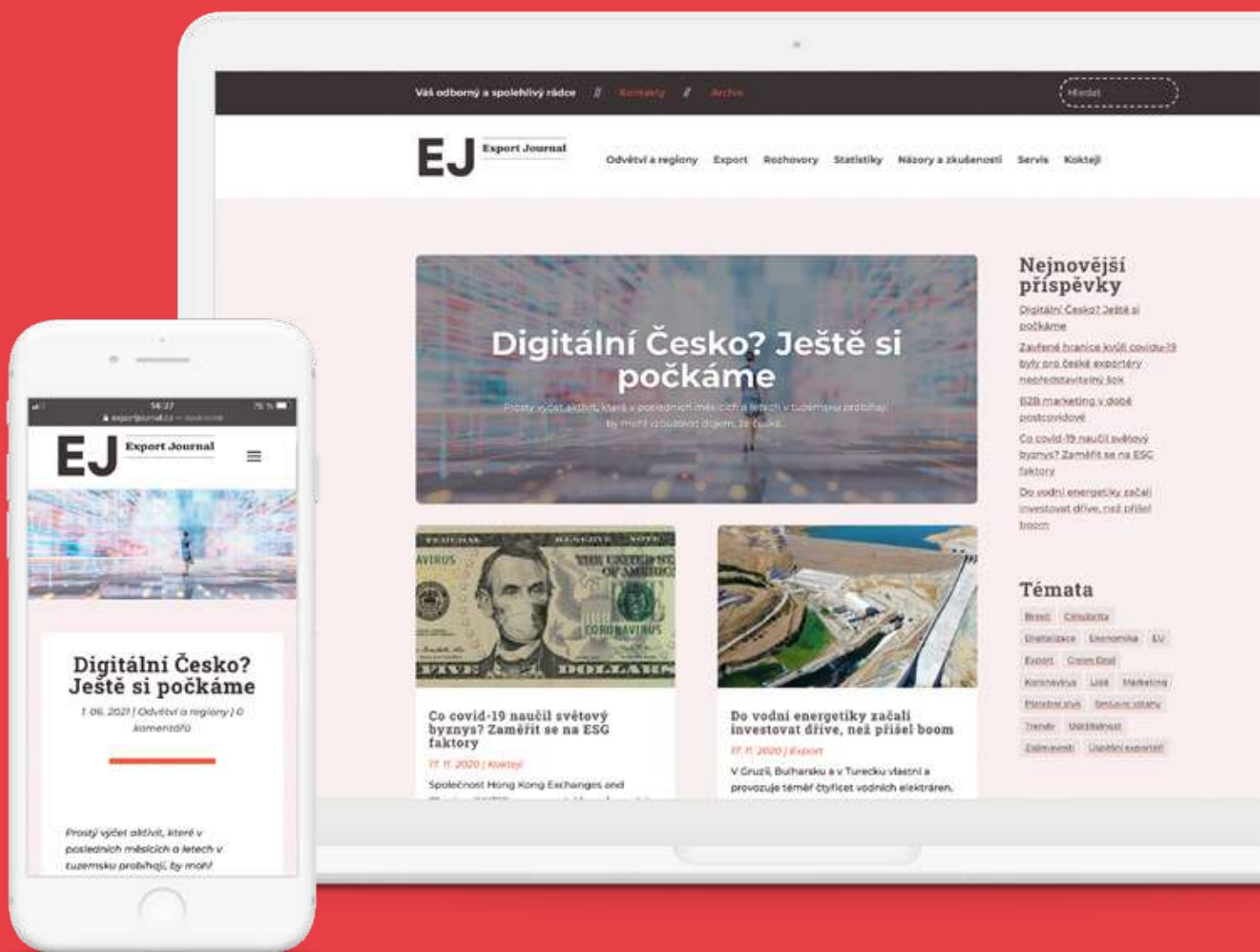
Název titulu: Export Journal
Číslo vydání: 1/2021
Vychází: 10. 6. 2021
Registrace: MK ČR E 19644
Periodicita: 2× ročně
Ročník XII
Vydavatel: Corporate Publishing, s. r. o.
U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz
Produkce a grafické zpracování:
Corporate Publishing, s. r. o.
Redakce: Martin Zika, Jan Vejmělek, Tomáš Rak
Jazyková úprava: Proofreading.cz
Foto: Vojtěch Vlk, shutterstock.com, archivy firem a institucí
Produkce: Jiří Tingl – KB, Ditta Dvořáčková – CoPu
Inzerce: Ditta Dvořáčková, +420 603 196 614, ditta.dvorackova@copu.cz
Tisk: TNM PRINT, Nové Město 14, 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

Sídlo centrály Komerční banky:
Adresa: Na Příkopě 33 čp. 969, PSČ 114 07, P. O. BOX 839, Česká republika
Informační linka KB: 800 521 521
Pro volání ze zahraničí: +420 955 559 550
www.kb.cz

Kontakt na Global Transaction Banking KB
Markéta Krýsllová
manažerka GTB KB
tel.: +420 955 541 550
e-mail: marketa_krysllova@kb.cz
Václavské nám. 42, 114 07 Praha 1

Dotazy a připomínky můžete do KB zaslat elektronicky na e-mailovou adresu: mojebanka@kb.cz.

Novinka

Export Journal je pro vás také online!

Zajímavé články vám nabídne nejen tištěný Export Journal. Na stránkách www.exportjournal.cz je vám k dispozici také internetová podoba magazínu, se všemi články z „papírového“ vydání, přehledně uspořádaná podle jednotlivých rubrik a s příjemnou grafickou úpravou. Navíc v ní najdete i zajímavá související videa. A kromě nejnovějšího čísla vám digitální verze Export Journalu poskytne i kompletní archiv časopisu.

www.exportjournal.cz